

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2060

[Total No. of Pages : 4

[6364]-71

S.Y.LL.B.

Three Year Course

LAW

LC - 0701 : Constitutional Law - II

(2017 Pattern) (Theory) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Part A, Part B & Part C are compulsory.
- 2) Answer any three questions in Part - A carrying 15 Marks each.
- 3) Answer any two questions in Part - B carrying 10 Marks each.
- 4) Answer any three questions in Part - C carrying 5 Marks each.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1) Explain the procedure of passing different types of bill in Parliament.
- Q2) Explain the original and appellate jurisdiction of Supreme Court of India under the Constitution of India.
- Q3) 'Indian Constitution is basically federal with unitary features.' — Explain.
- Q4) Discuss the freedom of interstate trade, commerce and intercourse under the Indian Constitution
- Q5) Explain the administrative relations between centre and states.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6) Explain the powers of Governor under the indian constitution.
- Q7) Discuss the grounds of disqualification of Members of Parialiamet with special reference to anti defection law.
- Q8) Explain the writ jurisdiction of High Court.
- Q9) Explain the liability of the state with the help of judicial decisios.

P.T.O.

PART - C

Q10) Write a short note on any three :

[3 × 5 = 15]

- a) National Emergency
- b) Attorney General of India
- c) Contingency Fund of India
- d) Election of President
- e) Joint sitting of Parliament

Total No. of Questions : 10]

PC-2060

[6364]-71
S.Y.LL.B.
Three Year Course
LAW
LC - 0701 : Constitutional Law - II
(2017 Pattern) (Theory) (Semester - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग अ भाग ब आणि भाग क अनिवार्य आहेत.
2) भाग अ मधील प्रत्येकी 15 गुण असलेल्या कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या.
3) भाग ब मधील प्रत्येकी 10 गुण असलेल्या कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.
4) भाग क मधील प्रत्येकी 5 गुण असलेल्या कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) संसदेत विविध प्रकारची विधेयके मंजूर करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
प्रश्न 2) भारतीय राज्यघटनेनुसार भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाच्या मूळ आणि अपीलीय अधिकार क्षेत्राचे स्पष्टीकरण करा.
प्रश्न 3) भारतीय राज्यघटना ही एकात्मक वैशिष्ट्यांसह मूलतः संघराज्यात्मक आहे. - स्पष्ट करा.
प्रश्न 4) भारतीय राज्यघटनेतील आंतरराज्य व्यापार, वाणिज्य व व्यवहारसंबंध स्वातंत्र्यावर चर्चा करा.
प्रश्न 5) केंद्र आणि राज्यांमधील प्रशासकीय संबंध स्पष्ट करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6) भारतीय राज्यघटनेनुसार राज्यपालांचे अधिकार स्पष्ट करा.
प्रश्न 7) पक्षांतर विरोधी कायद्याच्या विशेष संदर्भासह संसद सदस्यांच्या अपात्रतेची चर्चा करा.
प्रश्न 8) उच्च न्यायालयाचे प्राधिलेख अधिकार क्षेत्र स्पष्ट करा.
प्रश्न 9) न्यायालयीन निर्णयांच्या सहाय्याने राज्याची जबाबदारी समजावून सांगा.

प्रश्न 10) टीपा लिहा. (कोणतेही तीन)

[3 × 5 = 15]

- अ) राष्ट्रीय आणीबाणी
- ब) भारताचे महाधिवक्ता
- क) भारताचा आकस्मिकता निधी
- ड) राष्ट्रपतींची निवडणूक
- इ) संसदेची संयुक्त बैठक

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2061

[Total No. of Pages : 4

[6364]-72

LL.B.

(Second Year of Three Year Law Course)

LC-0702 : PROPERTY LAW AND EASEMENT

(2017 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions front Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from part C. Each question in part C is for 5 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** What are the properties that may and may not be transferred under the Transfer of Property Act, 1882?
- Q2)** Defined 'License'. What is express and implied revocation of license under The Indian Easement Act, 1882?
- Q3)** Define "Sale". Explain the essential conditions for effecting a sale and what are the difference between sale and Contract for sale?
- Q4)** Discuss the provisions relating to transfer of property in favour of unborn person?
- Q5)** What is 'Lease'? Explain the essentials of valid lease?

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** What is 'Gift'? Discuss the essential conditions for valid gift?
- Q7)** Explain the scope and object of Doctrine of priority?
- Q8)** Define 'mortgage'? Discuss the types of mortgage?
- Q9)** When a person is said to have notice of fact? Mention different kinds of notice.

PART - C

Q10) Write short notes (any three) :

[3 × 5 = 15]

- a) Vested interest and Contingent interest
- b) Exchange
- c) Dominant Heritage
- d) Rights of lessee
- e) Revocation of gift

Total No. of Questions : 10]

PC-2061

[6364]-72

LL.B.

(Second Year of Three Year Law Course)

LC-0702 : मालमत्ता कायदा आणि सुविधाधिकार

(2017 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
-

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) मालमत्ता हस्तांतरण कायदा, 1882 अंतर्गत कोणत्या मालमत्ता हस्तांतरित केल्या जाऊ शकतात. आणि कोणत्या मालमत्ता हस्तांतरित केल्या जाऊ शकत नाही?
- प्रश्न 2) परवाना परिभाषित करा? परवाना व्यक्त आणि निहित निरस्तीकरण करणे म्हणजे काय ते भारतीय सुविधाधिकार अधिनियम, 1882 च्या कायदानुसार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) 'विक्री' परिभाषित करा. विक्री प्रभावी होण्यासाठी आवश्यक अटी स्पष्ट करा आणि विक्री आणि विक्रीसाठी करार यात काय फरक आहे?
- प्रश्न 4) न जन्मलेल्या व्यक्तीच्या नावे मालमत्तेच्या हस्तांतरणासंबंधीच्या तरतुदींची चर्चा करा.

प्रश्न 5) भाडेपट्टा याची व्याख्या करा. भाडेपट्टा संदर्भातील आवश्यक गोष्टी स्पष्ट करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

प्रश्न 6) 'दान' म्हणजे काय? वैधदाना साठी आवश्यक अटींची चर्चा करा.

प्रश्न 7) प्राधान्याच्या सिद्धांताची व्याप्ती आणि उद्देश स्पष्ट करा.

प्रश्न 8) 'गहाण' ची व्याख्या करा. गहाण ठेवण्याच्या प्रकारांची चर्चा करा.

प्रश्न 9) केंव्हा एखाद्या व्यक्तीला वस्तुस्थितीची सूचना असते असे म्हटले जाते तेव्हा? विविध प्रकारच्या सूचनांचा उल्लेख करा.

भाग - क

प्रश्न 10) लहान टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) :

[3 × 5 = 15]

- अ) निहित हितसंबंध आणि समाश्रित हितसंबंध
- ब) विनियम
- क) अधीभोगी स्थावर
- ड) पट्टेदाराचे हक्क
- इ) दान निलंबित करणे

ॐॐॐॐ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC2062

[Total No. of Pages : 4

[6364]-73

S.Y.LL.B. (Three year course)

LC 0703 : PUBLIC INTERNATIONAL LAW

(2017 Pattern) (Semester -III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

PART-A

Answer the following questions in detail (Any three)

[3×15=45]

- Q1)** Examine “International law is not true law; it is the vanishing point of Juri sprudence”.
- Q2)** Discuss the various source of International Law.
- Q3)** Define Recognition and discuss the various theories of recognition under International Law.
- Q4)** What do you mean by Civil and Criminal jurisdiction of state? Discuss the various principles of criminal jurisdiction of state.
- Q5)** Define Extradition. Discuss importance of extradition in present scenario.

PART-B

Attempt any 2 questions from the following:

[2×10=20]

- Q6)** Discuss the significance of diplomatic agents. Explain the various privileges and immunities available to diplomatic agents under the international law.
- Q7)** What do you mean by settlement of Dispute? Discuss specific means of settlement.

P.T.O.

Q8) Discuss at length the importance of league of Nation.

Q9) Write a detailed note on International Court of Justice and explain how it's judgments are enforced.

PART-C

Q10) Write short notes on the following. (Any three)

[3×5=15]

- a) Belligerency
- b) Jus Coges
- c) U. N. General Assembly
- d) Pacta Sunt Servanda
- e) Exclusive Economic Zone

Total No. of Questions : 10]

PC2062

[6364]-73

S.Y.LL.B. (Three year course)

LC 0703 : PUBLIC INTERNATIONAL LAW

(2017 Pattern) (Semester -III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग - अ

खालील प्रश्नांची तपशीलवार उत्तरे द्या. (कोणतेही तीन)

[3×15=45]

प्र.1) तपासा “आंतरराष्ट्रीय कायदा हा खरा कायदा नाही तो न्यायशास्त्राचा लुप्त होणारा बिंदू आहे”.

प्र.2) आंतरराष्ट्रीय कायद्याच्या विविध स्रोतांची चर्चा करा.

प्र.3) ओळख परिभाषित करा आणि आंतरराष्ट्रीय कायद्यांतर्गत मान्यताच्या विविध सिद्धांतांवर चर्चा करा.

प्र.4) राज्याचे दिवाणी आणि फौजदारी अधिकार क्षेत्र म्हणजे काय? राज्याच्या फौजदारी अधिकार क्षेत्राच्या विविध तत्वांची चर्चा करा.

प्र.5) प्रत्यार्पण परिभाषित करा. सध्याच्या परिस्थितीत प्रत्यार्पणाचे महत्त्व चर्चा करा.

भाग - ब

खालीलपैकी कोणतेही 2 प्रश्न करण्याचा प्रयत्न करा.

[2×10=20]

प्र.6) डिप्लोमॅटिक एजंट्सच्या महत्वाची चर्चा करा. आंतरराष्ट्रीय कायद्यांतर्गत मुत्सद्दी एजंटना उपलब्ध असलेले विविध विशेषाधिकार आणि प्रतिकारशक्ती स्पष्ट करा.

प्र.7) वादाचा निपटारा म्हणजे काय? सेटलमेंटच्या विशिष्ट माध्यमांवर चर्चा करा.

प्र.8) लीग ऑफ नेशनच्या महत्वाची विस्तृत चर्चा करा.

प्र.9) आंतरराष्ट्रीय न्यायालयाची तपशीलवार नोंद लिहा आणि त्याचे निर्णय कसे लागू केले जातात ते स्पष्ट करा.

भाग - क

प्र.10) खालील टिपा लिहा. (कोणतेही तीन)

[3×5=15]

अ) भांडखोरपणा

ब) जस कॉग्नेस (Jus Cognes)

क) U.N. महासभा

ड) पक्त सुंत सर्वदा

इ) अनन्य आर्थिक क्षेत्र

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC2063

[Total No. of Pages : 4

[6364]-74

Second Year LL.B. (Three Year Course)

**LP-0704 : PROFESSIONAL ETHICS AND CONTEMPT OF
COURT LAW**

**Practical Training Paper - I
(2017 Pattern) (Semester - III)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A carries 15 marks.*
- 2) Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B carries 10 marks.*
- 3) Answer any three questions from Part-C. Each question in Part-C carries 5 marks.*
- 4) Figures to the right indicate full marks.*

PART - A

[3×15=45]

- Q1)** Define 'Professional ethics' & Discuss the duties of an Advocate towards Society, opponent and his colleagues.
- Q2)** Define criminal Contempt of Court. & Discuss the Defenses for Criminal contempt with landmark judgements.
- Q3)** Explain the Composition, Powers, and Functions of the Bar Council of India under the Advocates Act, 1961.
- Q4)** Define Legal Profession. Trace the development of the Legal Profession in India in the ancient and medieval period.
- Q5)** Discuss the provisions relating to the Admission and Enrolment of Advocates under the Advocates Act, 1961.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

Discuss any two of the following cases with brief facts, issues involved, arguments, judgement, ratio and your comments :

Q6) John D'Souza v. Edward Ani, AIR 1994 SC 975.

Q7) Charan Lal Sahu v. Union of India, AIR 1988 SC 107.

Q8) P N Duda v. V.P. Shiv Shankar, AIR 1988 SC 1202.

Q9) Chandra Shekar Soni v. Bar Council of Rajasthan, AIR 1983 SC 1012.

PART - C

[3×5=15]

Q10) Write short notes (Any three)

- a) Law of defamation and contempt of court.
- b) Skills essential for a lawyer to have a good practice and profession.
- c) Right of Pre-audience.
- d) Duty to render legal aid.
- e) Senior and other Advocates.

Total No. of Questions : 10]

PC2063

[6364]-74

Second Year LL.B. (Three Year Course)

**LP-0704 : PROFESSIONAL ETHICS AND CONTEMPT OF
COURT LAW**

**Practical Training Paper - I
(2017 Pattern) (Semester - III)**

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
 - 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
 - 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) 'प्रोफेशनल एथिक्स' ची व्याख्या करा. अॅडव्होकेटच्या समाजाप्रती असलेल्या कर्तव्यांची चर्चा करा, विरोधक आणि त्याचे सहकारी.

प्र.2) न्यायालयाचा फौजदारी अवमान परिभाषित करा. - फौजदारी अवमानाच्या बचावाची ऐतिहासिक निकालांसह चर्चा करा.

प्र.3) अॅडव्होकेट्स ॲक्ट, 1961 अंतर्गत बार कौन्सिल ऑफ इंडियाची रचना, अधिकार आणि कार्य स्पष्ट करा.

प्र.4) विधि व्यवसायाची व्याख्या करा. प्राचीन आणि मध्ययुगीन कालखंडात भारतातील विधी व्यवसायाच्या विकासाचा मागोवा घ्या.

प्र.5) अॅडव्होकेट्स ॲक्ट, 1961 अंतर्गत अॅडव्होकेट्सच्या प्रवेश आणि नोंदणी संदर्भातील तरतुदींवर चर्चा करा.

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रकरणांवर थोडक्यात तथ्ये, संबंधित मुद्दे, युक्तिवाद, निर्णय, गुणोत्तर आणि आपल्या टिप्पण्यांसह चर्चा करा.

प्र.6) जॉन डिसूझा विरुद्ध एडवर्ड अनी, AIR 1994 एससी 975.

प्र.7) चरण लाल साहू वि. भारत संघ, AIR 1988 एससी 107.

प्र.8) पी.एन. डुडा विरुद्ध व्ही.पी. शिवशंकर, आकाशवाणी AIR 1988 एससी 1202.

प्र.9) चंद्रशेखर सोनी विरुद्ध बार कौन्सिल ऑफ राजस्थान AIR 1983 एससी AIR 1012.

भाग-क

प्र.10) एक छोटी नोट लिहा. (कोणतेही तीन)

[3×5=15]

- अ) मानहानी आणि न्यायालयाचा अवमान करण्याचा कायदा
- ब) वकिलाला चांगली प्रॅक्टिस आणि प्रोफेशन नीतिमान मिळण्यासाठी आवश्यक कौशल्ये
- क) प्री-ऑडियंसचा हक्क
- ड) कायदेशीर मदत देण्याचे कर्तव्य
- इ) ज्येष्ठ व इतर अॅडव्होकेट

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2064

[Total No. of Pages : 4

[6364]-75

LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LO-0705(A) : COMPARATIVE CONSTITUTIONS

(2017 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Part A, Part B and Part C are compulsory.
- 2) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 3) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 4) Answer any three questions from Part C Each question in Part C is for 05 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1) Explain scope and significance of comparative study of Constitutional Law.
- Q2) Describe applicability of foreign precedents in interpretation of the Constitution of India with the help of landmark cases.
- Q3) Explain in detail origin, evolution of the concept of judicial review.
- Q4) Discuss in detail parliamentary supremacy under the Indian Constitution.
- Q5) Explain interpretation as legal instrument and the limitations of liberal interpretation along with landmark cases.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Justify “Court as a guardian of the Constitution”.
- Q7)** Write a note on the characteristics of modern constitutions and their impact on judicial review.
- Q8)** Explain the doctrine of separation of power as check and balance mechanism.
- Q9)** Explain the incidents and justiciability of written Constitution.

PART - C

[3 × 5 = 15]

Q10) Short Notes (Attempt any Three) :

- a) Elements of Doctrine of ‘Rule of law’
- b) Exceptions to judicial review
- c) Spirit of Constitution
- d) Legal Features of federalism
- e) Forms of Government

Total No. of Questions : 10]

PC-2064

[6364]-75

LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LO-0705(A) : COMPARATIVE CONSTITUTIONS

(2017 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :
- 1) भाग-अ, भाग ब आणि भाग-क अनिवार्य आहेत.
 - 2) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
 - 3) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
 - 4) भाग-क मधील कोणत्याही तीन लघु प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.
-

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** घटनात्मक कायद्याच्या तुलनात्मक अभ्यासाची व्याप्ती आणि महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2)** भारताच्या राज्यघटनेचा अर्थ लावताना 'परकीय न्यायालयीन निर्णय' लागू करून दिलेल्या महत्वाच्या न्यायनिवाड्यांच्या मदतीने वर्णन करा.
- प्रश्न 3)** न्यायालयीन पुनरावलोकनाच्या संकल्पनेची उत्पत्ती, उत्क्रांती तपशीलवार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4)** भारतीय संविधानांतर्गत संसदीय वर्चस्वाची सविस्तर चर्चा करा.
- प्रश्न 5)** कायद्यांचा अन्वयार्थ कायदेशीर साधन म्हणून आणि उदारमतवादी अन्वयार्थ मर्यादा काय आहेत स्पष्ट करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6) “संविधानाचे संरक्षक म्हणून न्यायालय” चे समर्थन करा.
- प्रश्न 7) आधुनिक राज्यघटनेची वैशिष्ट्ये काय आहेत आणि त्यांचा न्यायिक पुनरावलोकनावर होणारा परिणाम.
- प्रश्न 8) ‘सत्ताविभाजन सिद्धांत’ नियंत्रण आणि संतुलन यंत्रणा म्हणून कसे काम करते हे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 9) लिखित संविधानातील घटना आणि न्याय्यता स्पष्ट करा.

भाग - क

[3 × 5 = 15]

- प्रश्न 10) खालीलपैकी कोणत्याही तीन लघु नोट्सची उत्तरे द्या.
- अ) कायद्याच्या नियमाच्या सिद्धांताचे घटक
 - ब) न्यायिक पुनरावलोकनास अपवाद
 - क) संविधानाचा आत्मा
 - ड) संघराज्याची कायदेशीर वैशिष्ट्ये
 - इ) शासनाचे स्वरूप

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2065

[Total No. of Pages : 4

[6364]-76

LL.B. - II

(Second Year of Three Years Course)

LO-0706(B) : INVESTMENT AND SECURITIES LAW
(2017 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any Three questions from Part A. Each question carries 15 marks.*
- 2) *Answer any Two questions from Part B. Each question carries 10 marks.*
- 3) *Answer question no. 10 from part C as directed. Question No. 10 is for 15 marks.*

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Define and explain the meaning of voting rights, shares, acquirer, target company, acquisition of shares, open offer, public announcement, offer letter, offer price.
- Q2)** Meaning and purpose of listing and delisting, advantages and disadvantages of SEBI.
- Q3)** Discuss the features of mutual fund and advantageous to the investor in mutual fund.
- Q4)** Explain Procedure for a stock exchange to be a recognized Stock Exchange, Power of Government, procedure for de-recognition of a stock exchange.
- Q5)** Discuss the Historical evolution of Investment and security market in India.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Discuss Principles governing disclosures and obligations of listed entity.
- Q7)** Explain Procedure of public announcement and open offer.
- Q8)** Explain Need for securities legislation and investor protection.
- Q9)** Explain Primary Market intermediaries - Merchant Banker, Managers to issue, Registrar and Share Transfer Agent.

PART - C

Q10) Write short notes (any three) :

[3 × 5 = 15]

- a) Penalty for Insider Trading
- b) Exemptions (general and specific exemptions)
- c) SEBI - Power to issue Informal Guidance
- d) Adjudication and Appeal
- e) Brokers

Total No. of Questions : 10]

PC-2065

[6364]-76

LL.B. - II

(Second Year of Three Years Course)

LO-0706(B) : गुंतवणूक आणि सिव्युरिटीज कायदा

(2017 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
 - 3) भाग-क 10 निर्देशानुसार लिहा. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** अर्थ सांगून पुढील संकल्पना स्पष्ट करा. मतदानाचे अधिकार, शेअर्स, अधिग्रहितकर्ता, लक्ष्य कंपनी, शेअर्सचे संपादन, खुली ऑफर, सार्वजनिक घोषणा, ऑफर लेटर, ऑफर किंमत.
- प्रश्न 2)** SEBI चे लिस्ट आणि डिलिस्टिंगचा अर्थ आणि उद्देश, फायदे आणि तोटे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3)** म्युच्युअल फंडाची वैशिष्ट्ये आणि म्युच्युअल फंडातील गुंतवणूकदारासाठी फायदेशीर चर्चा करा.
- प्रश्न 4)** स्टॉक एक्स्चेंजला मान्यताप्राप्त स्टॉक एक्स्चेंज होण्यासाठीची प्रक्रिया, सरकारची शक्ती, स्टॉक एक्स्चेंजची मान्यता रद्द करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5)** भारतातील गुंतवणूक आणि सुरक्षा बाजाराच्या ऐतिहासिक उत्क्रांतीची चर्चा करा.

- प्रश्न 6)** सूचीबद्ध घटकाचे प्रकटीकरण आणि दायित्वे नियंत्रित करणारी तत्वे चर्चा करा.
- प्रश्न 7)** सार्वजनिक घोषणा आणि खुल्या ऑफरची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8)** सिक्युरिटीज कायदे आणि गुंतवणूकदार संरक्षणाची गरज स्पष्ट करा.
- प्रश्न 9)** प्राथमिक बाजार मध्यस्थ - मर्चेंट बँकर, जारी करणारे व्यवस्थापक, रजिस्ट्रार आणि शेअर ट्रान्सफर एजंट स्पष्ट करा.

भाग - क

- प्रश्न 10)** लहान नोट्स लिहा (कोणत्याही तीन) : **[3 × 5 = 15]**
- अ) इनसाइडर ट्रेडिंगसाठी दंड
- ब) सूट (सामान्य आणि विशिष्ट सूट)
- क) सेबी-अनौपचारिक मार्गदर्शन जारी करण्याचा अधिकार
- ड) निर्णय आणि अपील
- इ) दलाल

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2066

[Total No. of Pages : 4

[6364]-77

LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LO - 0707 (C) : CRIMINAL MINOR ACTS

(2017 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt any three questions from Part A. Each question in Part A carries 15 marks.
- 2) Attempt any two questions from Part B. Each question in Part B carries 10 marks.
- 3) Attempt any three questions from Part C. Each question in Part C carries 5 marks.
- 4) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Explain the provisions relating to police regulations, offences and punishments under the Maharashtra Police Act, 1951.
- Q2)** Discuss the provisions relating to the investigation and sanction for prosecution and special procedure under the Prevention of Corruption Act, 1988.
- Q3)** Explain the definition and scope of Organized Crime under the Maharashtra Control of Organized Crime Act, 1999 and discuss the nature of the punishment under the Act.
- Q4)** Comment on the offences, punishment and procedure under the Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Act, 1985.
- Q5)** Discuss the provisions relating to general principles of care and protection of children under the Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Elaborate on the provisions with reference to offences, punishment and procedure of investigation and trial under the Information Technology Act, 2000.
- Q7)** Discuss the provisions relating to superintendence, control and organization of the police force under the Maharashtra Police Act, 1951.
- Q8)** Discuss the provisions relating to special procedure for change in rules of Evidence and Criminal Procedure under the Maharashtra Control of Organized Crime Act, 1999.
- Q9)** Comment on the legislative history and objectives of the Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Act, 1985.

PART - C

[3 × 5 = 15]

Q10) Short notes (any three) :

- a) Rehabilitation and Social Re-integration under the Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015
- b) Executive powers and duties of the police
- c) Exemption from Liability of Intermediary in certain cases
- d) Public Duty and Public Servant under the Prevention of Corruption Act, 1988
- e) Prohibition and control of narcotic drugs and psychotropic substances

Total No. of Questions : 10]

PC-2066

[6364]-77

LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LO - 0707 (C) : फौजदारी किरकोळ कृत्ये

(2017 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) भाग-अ मधील कोणतेही तीन प्रश्न करून घ्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
- 2) भाग-ब मधील कोणतेही दोन प्रश्न करून घ्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
- 3) भाग-क मधील कोणतेही तीन प्रश्न करून घ्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.
- 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, 1951 अन्वये पोलीस नियम व गुन्हे व शिक्षेशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2)** भ्रष्टाचार प्रतिबंधक अधिनियम, 1988 अन्वये तपास आणि अभियोजन विशेष प्रक्रियेस मंजूरी देण्यासंदर्भातील तरतुदींवर चर्चा करा.
- प्रश्न 3)** महाराष्ट्र संघटित गुन्हेगारी नियंत्रण कायदा, 1999 अंतर्गत संघटित गुन्हांची व्याख्या आणि व्याप्ती स्पष्ट करा आणि कायद्याखालील शिक्षेच्या स्वरूपावर चर्चा करा.
- प्रश्न 4)** अंमली पदार्थ आणि सायकोट्रॉपिक पदार्थ कायदा, 1985 अंतर्गत गुन्हे, शिक्षा आणि प्रक्रिया यावर टिप्पणी.
- प्रश्न 5)** बाल न्याय (मुलांची काळजी आणि संरक्षण) अधिनियम, 2015 अंतर्गत मुलांची काळजी आणि संरक्षणाच्या सामान्य तत्वांशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6)** माहिती तंत्रज्ञान कायदा, 2000 अंतर्गत गुन्हे, शिक्षा आणि तपास आणि खटल्याची प्रक्रिया या संदर्भातील तरतुदींचे तपशीलवार वर्णन करा.
- प्रश्न 7)** महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, 1951 अंतर्गत पोलीस दलाचे अधीक्षक, नियंत्रण आणि संघटन यासंबंधीच्या तरतुदींची चर्चा करा.
- प्रश्न 8)** महाराष्ट्र संघटित गुन्हेगारी नियंत्रण कायदा, 1999 अंतर्गत पुरावा आणि फौजदारी प्रक्रियेच्या नियमांमध्ये बदल करण्याच्या विशेष प्रक्रियेशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.
- प्रश्न 9)** अंमली पदार्थ आणि सायकोट्रॉपिक पदार्थ कायदा, 1985 च्या विधान इतिहास आणि उद्दिष्टांवर टिप्पणी.

भाग - क

[3 × 5 = 15]

- प्रश्न 10)** लघु नोट्स (कोणत्याही तीन) :
- अ) बाल न्याय (मुलांची काळजी आणि संरक्षण) अधिनियम, 2015 अंतर्गत पुनर्वसन आणि सामाजिक पुनर्एकीकरण
 - ब) पोलिसांचे कार्यकारी अधिकार आणि कर्तव्ये
 - क) काही प्रकरणांमध्ये मध्यस्थांच्या दायित्वातून सूट
 - ड) सार्वजनिक कर्तव्य आणि भ्रष्टाचार प्रतिबंध अंतर्गत सार्वजनिक सेवक कायदा, 1988
 - इ) अंमली पदार्थ आणि सायकोट्रॉपिक पदार्थांवर प्रतिबंध आणि नियंत्रण

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2067

[Total No. of Pages : 4

[6364]-78

LL.B. - II

(Second Year of Three Year Course)

LO - 0708 : COOPERATIVE LAW

(2017 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from Part C as directed. Each question in Part C is for 5 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Cooperative societies have been given constitutional status by the 97th Constitutional Amendment. Discuss the constitutional provisions along with the recent case laws regarding the same.
- Q2)** ‘What are the different types of cooperative societies that can be established under the Maharashtra Cooperative Societies Act, 1960? Mention the features and functions performed by such cooperative societies.
- Q3)** Describe the procedure for amalgamation and division of a cooperative societies under the Maharashtra Cooperative Societies Act, 1960 in detail.
- Q4)** Cooperative societies run on the principle of open membership — Comment on this statement referring to the provisions relating to admission, removal and expulsion of a member of a cooperative society.
- Q5)** Critically evaluate the power exercised by Registrar regarding supervision, inquiry and investigation.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Define Cooperation. Write in detail the fundamental principles of cooperation.
- Q7)** State should actively promote the growth of cooperative organizations. Critically discuss the role of State in development of cooperative organizations.
- Q8)** Cooperative societies adhere to democratic principles – Comment on this with reference to provisions relating to election of managing committee of a cooperative society.
- Q9)** Discuss the functioning of the Cooperative Courts highlighting the composition, jurisdiction and procedure followed by such courts.

PART - C

Q10) Write short note on ANY THREE of the following : **[3 × 5 = 15]**

- a) Difference between capitalist and cooperative organisation
- b) Functions of NABARD
- c) Multi-State Cooperative Societies
- d) Consequences of registration of a Cooperative Society
- e) Contempt of Cooperative Court

Total No. of Questions : 10]

PC-2067

[6364]-78

LL.B. - II

(Second Year of Three Year Law Course)

LO - 0708 : COOPERATIVE LAW

(2017 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग - अ मधील कोणतेही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग - अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग - ब मधील कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग - ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग - क मधील कोणतेही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग - क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) सहकारी संस्थांना 97 व्या घटनादुरुस्तीने घटनात्मक दर्जा देण्यात आला आहे. घटनात्मक तरतुदींसह त्यासंदर्भातील अलीकडच्या काळातील कोर्टांच्या निकालांची चर्चा करा.
- प्रश्न 2) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, 1960 अन्वये कोणत्या प्रकारच्या सहकारी संस्था स्थापना करता येतील? अशा सहकारी संस्था वैशिष्ट्ये व कार्ये नमूद करा.
- प्रश्न 3) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, 1960 अन्वये सहकारी संस्थांचे विलीनीकरण व विभाजन करण्याची प्रक्रिया सविस्तरपणे सांगा.
- प्रश्न 4) 'सहकारी संस्था खुल्या सभासदत्वाच्या तत्त्वावर चालतात' - सहकारी संस्थेच्या सभासदाला संस्थेमध्ये प्रवेश देणे, काढून टाकणे व हकालपट्टी करण्यासंदर्भातील तरतुदींचा संदर्भ देत या विधानावर भाष्य करा.
- प्रश्न 5) पर्यवेक्षण (सुपरव्हीझन), एनक्वायरी आणि इन्व्हेस्टीगेशन संदर्भातील निबंधक यांच्या अधिकाराचे चिकित्सात्मक अवलोकन करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6) सहकार्याची व्याख्या करा. सहकाराची मूलभूत तत्त्वे सविस्तर लिहा.
- प्रश्न 7) 'राज्याने सहकारी संस्थांच्या वाढीस सक्रीयपणे प्रोत्साहन दिले पाहिजे.' सहकारी संस्थांच्या विकासात राज्याच्या भूमिकेवर टीकात्मक चर्चा केली.
- प्रश्न 8) 'सहकारी संस्था लोकशाही तत्त्वांचे पालन करतात' - सहकारी संस्थेच्या व्यवस्थापन समितीच्या निवडणुकीसंदर्भातील तरतुदींच्या संदर्भात दिलेल्या विधानावर भाष्य करा.
- प्रश्न 9) सहकारी न्यायालयांच्या कामकाजावर चर्चा करून आशा न्यायालयांची रचना, कार्यक्षेत्र आणि कार्यपद्धती यावर प्रकाश टाकावा.

भाग - क

- प्रश्न 10) खालीलपैकी कोणत्याही तीन गोष्टींवर थोडक्यात टिपण लिहा : [3 × 5 = 15]
- अ) भांडवलशाही व सहकारी संस्था यांच्यातील फरक
- ब) नाबार्डची कार्ये
- क) बहु - राज्तीय सहकारी संस्था
- ड) सहकारी संस्थेच्या नोंदणीचे परिणाम
- इ) सहकार न्यायालयाचा अवमान

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2068

[Total No. of Pages : 4

[6364]-79

LL.B. - II

(Second Year of Three Years Law Course)

LO-0709(E) : PRIVATE INTERNATIONAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All Parts of the question paper are compulsory.
- 2) Solve any three questions from Part A. Each question from Part A carries 15 marks.
- 3) Solve any two questions from Part B. Each question from Part B carries 10 marks.
- 4) Solve any three questions from Part C. Each question from Part C carries 5 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Explain the meaning and concept of Private International Law. Discuss in detail the Sources of Private International Law.
- Q2)** Evaluate the Relation between Private International law and Public International Law.
- Q3)** Explain the concept of 'Doctrine' as a connecting factor in application of Private International Law.
- Q4)** Discuss in detail the law of Non-Contractual Obligations in the light of jurisdictional issues and defences relating to it.
- Q5)** Discuss in detail the process and stages of Characterization under Private International Law.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Discuss Law of Contractual Obligations under Private International Law with specific reference to validity and formation of contract.
- Q7)** Comparatively discuss the law relating to validity of marriage under Indian and English legal system.
- Q8)** Explain the Law relating to validity of Adoption under Indian and English legal system.
- Q9)** Elaborate the Concept of Property and its application of Private International Law.

PART - C

Q10) Write short note on Any three of the following. **[3 × 5 = 15]**

- a) Importance of Hague Conference in Private International Law.
- b) Law Relating to Execution of Foreign Judgements by Indian Courts.
- c) Intangible Movable Property.
- d) Domicile of dependents..
- e) The foreign court theory.

Total No. of Questions : 10]

PC-2068

[6364]-79

LL.B. - II

(Second Year of Three Years Law Course)

LO-0709(E) : खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायदा

(2017 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :
- 1) प्रश्नपत्रिकेतील सर्व भाग सक्तीचे आहेत.
 - 2) भाग-अ मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नास 15 गुण आहेत.
 - 3) भाग-ब मधील कुठलेही दोन प्रश्न सोडवा प्रत्येक प्रश्नास 10 गुण आहेत.
 - 4) भाग-क मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा प्रत्येक प्रश्नास 5 गुण आहेत.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायदा चा अर्थ आणि संकल्पना सांगून या कायद्याचे स्रोत सांगा.
- प्रश्न 2)** खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायदा आणि सार्वजनिक आंतरराष्ट्रीय कायद्यातील परस्पर संबंध स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3)** 'खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायदा च्या अंमलबजावणीसाठी अधिवास हा घटक एक महत्वाचा दुवा असतो' हे विधान टीकात्मक दृष्टीने विशद करा.
- प्रश्न 4)** गैर करारातून येणाऱ्या विविध प्रकारच्या जबाबदाऱ्या टाळण्यासाठी खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्या अंतर्गत दिलेल्या विविध बचावाची चर्चा करा.
- प्रश्न 5)** खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्याच्या दृष्टिकोनातून व्यक्तिचित्रना ची प्रक्रिया आणि स्तर चे महत्त्व विशद करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6)** खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्यातील करारातून येणाऱ्या विविध प्रकारच्या जबाबदाऱ्या सांगणाऱ्या तरतुदींचा कराराची वैधता आणि निर्माण या संदर्भातून चर्चा करा.
- प्रश्न 7)** वैध विवाह संदर्भातील भारतीय आणि इंग्लंड मधील कायद्याचा तुलनात्मक दृष्ट्या उहापोह करा.
- प्रश्न 8)** दत्तक विधान संदर्भात भारतीय आणि इंग्लंड मधील कायद्याचा खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्याचा दृष्टीने चर्चा करा.
- प्रश्न 9)** मालमत्तेची संकल्पना विशद करून त्याची खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायदा तील अंमलबजावणी स्पष्ट करा.

भाग - क

[3 × 5 = 15]

- प्रश्न 10)** टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)
- अ) खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायदा च्या दृष्टिकोनातून हेग परिषदेचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ब) भारतीय न्यायालयामार्फत आंतरराष्ट्रीय न्याय निवाड्यांची अंमलबजावणी संदर्भातील कायद्याचा उहापोह करा.
- क) भौतिक अस्तित्व नसलेली जंगम मालमत्ता.
- ड) अवलम्बीतांच्या अधिवासाबाबतचा कायदा.
- इ) परदेशी न्यायालयांचा सिद्धांत

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2069

[Total No. of Pages : 4

[6364]-81

LL.B.

(Second Year of Three Year Law Course)

LC-0801 : LABOUR & INDUSTRIAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions front Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from part C. Each question in part C is for 5 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Explain in detail the health and safety measures under the Factories Act, 1948.
- Q2)** Critically analyse the concept of wages and Unfair labour practices in India.
- Q3)** Discuss in detail the provisions for the health and welfare of contract labour under the Contract Labour (Regulation and Abolition) Act of 1970.
- Q4)** Discuss the relevant Constitutional provisions with reference to labour legislation in India.
- Q5)** What are the various authorities under the Industrial Dispute Act, 1947? Discuss the powers and functions of those authorities.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Elaborate the Model Standing Orders under the Industrial Employment (Standing Orders) Act, 1946.
- Q7)** Explain the powers and duties of conciliation officer under Industrial Dispute Act, 1947.
- Q8)** Discuss Objects of the Minimum Wages Act, 1948. Explain the procedure Fixation and Revision of Minimum Wages under the Minimum Wages Act, 1948.
- Q9)** Discuss the rights and liabilities of workmen under the Employees Compensation Act of 1923.

PART - C

Q10) Write a short note on any Three :

[3 × 15 = 15]

- a) Strike and lockout
- b) Doctrine of Added Peril
- c) Wage theories
- d) Licencing of Contractors
- e) Labour laws and economic development

Total No. of Questions : 10]

PC-2069

[6364]-81

LL.B.

(Second Year of Third Year Law Course)

LC - 0801 : कामगार आणि औद्योगिक कायदा
(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.
-

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) कारखाना अधिनियम, 1948 अंतर्गत आरोग्य आणि सुरक्षा उपायांचे तपशीलवार वर्णन करा.
- प्रश्न 2) भारतातील मजुरी आणि अनुचित कामगार पद्धती या संकल्पनेचे समालोचनात्मक विश्लेषण करा.
- प्रश्न 3) 1970 च्या कंत्राटी कामगार (नियमन आणि निर्मूलन) कायद्यांतर्गत कंत्राटी कामगारांच्या आरोग्य आणि कल्याणासाठीच्या तरतुदींची तपशीलवार चर्चा करा.
- प्रश्न 4) भारतातील कामगार काद्याच्या संदर्भात संबंधित घटनात्मक तरतुदींची चर्चा करा.
- प्रश्न 5) औद्योगिक विवाद कायदा, 1947 अंतर्गत विविध प्राधिकरणे कोणती आहेत? त्या प्राधिकरणांचे अधिकार आणि कार्ये यांची चर्चा करा.

- प्रश्न 6)** औद्योगिक रोजगार (स्थायी आदेश) अधिनियम, 1946 अंतर्गत मॉडेल स्टैंडिंग ऑर्डर विस्तृत करा.
- प्रश्न 7)** औद्योगिक विवाद कायदा, 1947 अंतर्गत सामंजस्य अधिकाऱ्याचे अधिकार आणि कर्तव्य स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8)** किमान वेतन कायदा, 1948 च्या विषयांवर चर्चा करा. किमान वेतन कायदा, 1948 अंतर्गत किमान वेतन निश्चिती आणि पुनरावृत्ती प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- प्रश्न 9)** 1923 च्या कर्मचारी भरपाई कायद्यांतर्गत कामगारांचे हक्क आणि दायित्वे यांची चर्चा करा.

भाग - क

- प्रश्न 10)** कोणतीही तीन टिपा लिहा : **[3 × 15 = 15]**
- अ) संप आणि लॉक-आउट
- ब) अतिरिक्त संकटाची शिकवण (The Doctrine of Added peril)
- क) वेतन सिद्धांत
- ड) कंत्राटदारांना परवाना देणे
- इ) कामगार कायदे आणि आर्थिक विकास

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2070

[Total No. of Pages : 4

[6364]-82

LL.B.

(Second Year of Three Year Law Course)

LC-0802 : JURISPRUDENCE

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Each Question in Part A is for 15 Marks. Answer any three questions from Part A.
- 2) Each Question in Part B is for 10 Marks. Answer any two questions from Part B.
- 3) Answer question No. 10 from Part C as directed. The question No. 10 is for 15 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Discuss the importance of Agreements and its validity.
- Q2)** Analyse the principles of Natural law and its influence on the development of Social Contract Theory.
- Q3)** Examine the key differences between the Historical School and the Analytical School of Law, focusing on their distinct approaches to the origin, nature, and development of legal principles.
- Q4)** According to Professor Roscoe Pound, “Law is social engineering which means a balance between the competing interests in society,” in which applied science are used for resolving individual and social problems. Discuss
- Q5)** Explore Kelsen’s Pure Theory of Law, with a focus on its norm hierarchy and the Grundnorm.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Discuss the key ideas of Scandinavian Realism
- Q7)** State and discuss the characteristics, kinds and theories of Legal Rights.
- Q8)** Compare and distinguish the legal concepts of ‘Ownership’ and ‘Possession’.
- Q9)** Discuss the Theory of Strict Liability as established in Rylands V Fletcher, and contrast it with the Theory of Absolute Liability.

PART - C

Q10) Write a short note on any of the three of the following : **[3 × 5 = 15]**

- a) Legal status of Unborn Person
- b) Doctrine of Prospective Overruling
- c) Theories of Property
- d) Kinds of Liability
- e) Measures of Civil Liability

Total No. of Questions : 10]

PC-2070

[6364]-82

LL.B.

(Second Year of Three Year Law Course)

LC-0802 : न्यायशास्त्र

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :
- 1) भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे. भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या.
 - 2) भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे. भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.
 - 3) भाग क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे निर्देशानुसार उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.
-

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) करारांचे महत्त्व व त्याची वैधता चर्चा करा.
- प्रश्न 2) नैसर्गिक कायद्याची तत्वे (principles of Natural law) व त्याचा सामाजिक संविधान सिद्धांतावर प्रभाव (Social Contract Theory) विश्लेषण करा.
- प्रश्न 3) ऐतिहासिक शाळा आणि विश्लेषणात्मक स्कूल ऑफ लॉ मधील मुख्य फरक तपासा, कायदेशीर तत्वांची उत्पत्ती, स्वरूप आणि विकासासाठी त्यांच्या वेगळ्या दृष्टिकोनांवर लक्ष केंद्रित करा.
- प्रश्न 4) प्रोफेसर रोस्को पाउंड यांच्या मते, “कायदा म्हणजे सामाजिक अभियांत्रिकी म्हणजे समाजातील स्पर्धात्मक हितसंबंधांमधील समतोल, ज्यामध्ये वैयक्तिक आणि सामाजिक समस्या सोडविण्यासाठी उपयोजित विज्ञानाचा वापर केला जातो. चर्चा करा.
- प्रश्न 5) केलसनच्या कायद्याच्या शुद्ध सिद्धांताचे अन्वेषण करा. त्याच्या आदर्श पदानुक्रम आणि ग्रुंडनॉर्मवर लक्ष केंद्रित करा.

- प्रश्न 6)** स्कॅडिनेव्हियन वास्तववादाच्या प्रमुख कल्पनांची चर्चा करा.
- प्रश्न 7)** कायदेशीर हक्कांची वैशिष्ट्ये, प्रकार आणि सिद्धांत सांगा आणि चर्चा करा.
- प्रश्न 8)** 'मालकी' आणि 'ताबा' या कायदेशीर संकल्पनांची तुलना करा आणि फरक दाखवा.
- प्रश्न 9)** रायलँड्स विरुद्ध फलेचर मध्ये स्थापित केलेल्या कठोर दायित्वाच्या सिद्धांतावर चर्चा करा. आणि त्याची तुलना निरपेक्ष दायित्वाच्या सिद्धांताशी करा.

भाग - क

- प्रश्न 10)** खालीलपैकी कोणत्याही तीन वर टिपा लिहा : **[3 × 5 = 15]**
- अ) अजन्मी व्यक्तीची कायदेशीर स्थिती
- ब) संभाव्य अधिराज्याचा सिद्धांत
- क) मालमतेचे सिद्धांत
- ड) उत्तरदायित्वाचे प्रकार
- इ) नागरिक उत्तरदायित्वाची प्रमाणे

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2071

[Total No. of Pages : 4

[6364]-83

LL.B. - II

(Second Year of Three Year Law Course)

LC-0803 : LAW OF EVIDENCE

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All Parts are compulsory.*
- 2) *Answer any three questions from Part A Each question in Part A is for 15 marks.*
- 3) *Answer any two questions from Part B Each question in Part B is for 10 marks.*
- 4) *Answer any three questions from Part C Each question in Part C is for 5 marks.*

PART - A

[3 × 15 = 45]

Q1) Explain the concept of opinion of experts and state its evidentiary value.

Q2) Discuss the Various presumptions under the Indian Evidence Act, 1872.

Q3) Explain the relevant provisions of the Indian Evidence Act, 1872 relating to estoppels with the help of suitable cases.

Q4) Explain the law relating to Burden of proof enumerated under the Indian Evidence Act, 1872.

Q5) Discuss the law relating to statements by persons who cannot be called as witnesses under the Indian Evidence Act, 1872.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Discuss the provisions of the Indian Evidence Act, 1872 relating to the character of parties.
- Q7)** Explain the law relating to Relevancy of the Judgements.
- Q8)** What is Admission? Explain the provisions of admissions under the Indian Evidence Act, 1872.
- Q9)** Discuss the law relating to facts which need not be proved.

PART - C

Q10) Answer the following short notes :

[3 × 5 = 15]

- a) Doctrine of Res Gestae
- b) Confession of Co-accused
- c) Evidence to Prove Conspiracy
- d) Power of Judge to ask question
- e) Proof of Custom and Usages

Total No. of Questions : 10]

PC-2071

[6364]-83

LL.B. - II

(Second Year of Three Year Law Course)

LC-0803 : LAW OF EVIDENCE

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :
- 1) प्रश्नपत्रिकेतील सर्व भाग सक्तीचे आहेत.,
 - 2) भाग अ मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नास 15 गुण आहेत.
 - 3) भाग ब मधील कुठलेही दोन प्रश्न सोडवा प्रत्येक प्रश्नास 10 गुण आहेत.
 - 4) भाग क मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा प्रत्येक प्रश्नास 5 गुण आहेत.
-

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) तज्ञांची मते या संकल्पनेचा उद्घापोह करून पुराव्याच्या दृष्टीने त्यांचे असलेले महत्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) भारतीय पुराव्याचा कायदा 1872 अन्वये असलेल्या विविध गृहीतकांची चर्चा करा.
- प्रश्न 3) भारतीय पुराव्याच्या कायदा 1872 मधील प्रतिष्ठंभ संकल्पनेशी संबंधित विविध तरतुदींची विविध न्यायनिवाड्यांच्या मदतीने विश्लेषण करा.
- प्रश्न 4) भारतीय पुरावा कायदा, 1872 अंतर्गत प्रमाणित केलेल्या शाबिताची जबाबदारी संबंधित कायद्याचे स्पष्टीकरण करा.
- प्रश्न 5) भारतीय पुरावा कायदा, 1872 अंतर्गत ज्यांना साक्षीदार म्हणून बोलावणे शक्य नसते त्या व्यक्तींनी केलेली कथने संदर्भातील कायदा विस्तृतपणे स्पष्ट करा.

- प्रश्न 6)** पक्षकारांच्या चारित्र्याशी संबंधित भारतीय पुरावा कायदा, 1872 च्या तरतुदींची चर्चा करा.
- प्रश्न 7)** न्यायालयाने दिलेल्या न्यायनिवाड्याचे पुराव्याच्या दृष्टीने महत्त्व विशद करा.
- प्रश्न 8)** कबुली म्हणजे काय? भारतीय पुरावा कायदा, 1872 अंतर्गत कबुलीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 9)** काही तथ्ये न्यायालयासमोर पुराव्यानिशी सिद्ध करण्याची गरज नसते या बाबतचा कायद्याची चर्चा करा.

भाग - क

- प्रश्न 10)** खालील पैकी कोणत्याही तीन थोडक्यात टिपणी लिहा : [3 × 5 = 15]
- अ) रेस गेस्टी, तत्त्वप्रणाली
- ब) सह आरोपींचा कबुली जबाब
- क) गुन्ह्याचा कट सिद्ध करण्यासाठी आवश्यक असणारा पूरावा
- ड) न्यायाधीशांचा प्रश्न विचारण्याचा अधिकार
- इ) रूढी आणि चालीरितींचा पुरावा

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC2072

[Total No. of Pages : 4

[6364]-84

S.Y.LL.B. (Three year course)

LP-0804: PRACTICAL TRAINING (Paper - II)

Alternate Dispute Resolution System

(2017 Pattern) (Semester -IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.*
- 2) Answer any two questions from part B. Each question in part B is for 10 marks.*
- 3) Answer any three questions from part C. Each question in part C is for 5 marks.*

PART - A (Attempt Any Three)

[3×15=45]

Q1) Discuss meaning, features, theories and types of Arbitration.

Q2) Discuss various forms of Alternative Dispute resolution.

Q3) Write in detail the Arbitration Proceedings and Award.

Q4) Write a detail note on The Geneva Protocol on Arbitration Clauses, 1923.

Q5) Discuss the impartiality and independence of Conciliator, procedure and techniques of conciliation.

P.T.O.

PART - B (Attempt Any Two)

[2×10=20]

- Q6)** Define Arbitration Agreement. Discuss its formation, essentials and validity.
- Q7)** Write a detail note on Constitution of Arbitral Tribunal, qualifications and disqualifications of arbitrator.
- Q8)** Explain the procedure to decide the Jurisdiction of arbitral tribunal?
- Q9)** Define foreign awards. Enforcement and conditions for enforcement of foreign awards and discuss jurisdictional issues.

PART - C (Attempt Any Three)

[3×5=15]

Q10) short notes.

- a) Interim Measures by Court
- b) Advantages of Alternative Dispute Resolution
- c) Settlement agreement in Conciliation
- d) Correction in arbitral award
- e) Permanent Lok Adalat

Total No. of Questions : 10]

PC2072

[6364]-84

S.Y.LL.B. (Three year course)

LP-0804: PRACTICAL TRAINING (Paper - II)

Alternate Dispute Resolution System

(2017 Pattern) (Semester -IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग -A मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
 - 2) भाग -B मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
 - 3) भाग -क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग -क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
-
-

भाग - अ

(कोणतेही तीन प्रश्न लिहा)

[3×15=45]

प्र.1) अर्थ, वैशिष्ट्ये, सिद्धांत आणि लवादाच्या प्रकारांवर चर्चा करा.

प्र.2) वैकल्पिक विवाद निराकरणाच्या विविध प्रकारांवर चर्चा करा.

प्र.3) लवादाची कार्यवाही आणि पुरस्कार तपशीलवार लिहा.

प्र.4) द जिनिव्हा प्रोटोकॉल ऑन आर्बिट्रेशन क्लॉज, 1923 वर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.5) कॉन्सिलिएटरची निःपक्षपातीपणा आणि स्वातंत्र्य, सामंजस्याची प्रक्रिया आणि तंत्र यावर चर्चा करा.

भाग - ब

(कोणतेही दोन प्रश्न लिहा)

[2×10=20]

प्र.6) लवाद करार परिभाषित करा. त्याची निर्मिती, आवश्यक आणि वैधता यावर चर्चा करा.

प्र.7) लवाद न्यायाधिकरणाची रचना, लवादाची पात्रता आणि अपात्रता यावर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.8) लवाद न्यायाधिकरणाच्या अधिकारक्षेत्रावर निर्णय घेण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा?

प्र.9) परदेशी पुरस्कारांची व्याख्या करा. परदेशी पुरस्कारांच्या अंमलबजावणीसाठी अंमलबजावणी आणि अटी आणि अधिकार क्षेत्राच्या समस्यांवर चर्चा करा.

भाग - क

प्र.10) टिपा लिहा. (कोणतेही तीन प्रयत्न करा)

[3×5=15]

- अ) न्यायालयाचे अंतरिम उपाय
- ब) वैकल्पिक विवाद निराकरणाचे फायदे
- क) सामंजस्यामध्ये समझोता करार
- ड) लवादाच्या निवाड्यात सुधारणा
- इ) कायमस्वरूपी लोक अदालत

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2073

[Total No. of Pages : 4

[6364]-85

LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LO-0805 : HUMAN RIGHTS LAW AND PRACTICE

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt any three questions from Part A. Each question in Part A carries 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B carries 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C. Each question in Part C carries 5 marks.*

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)* Explain the role of UGC and Universities of India in the promotion of Human Rights Education.
- Q2)* Explain the Scope and functions of National Human Rights commission in India.
- Q3)* Discuss the object and nature of the protection of Human Right Act, 1993.
- Q4)* Elucidate the power and function of Human Rights committee Under the International. Covenant on Civil and Political Rights. (ICCPR)
- Q5)* Elaborate on the provisions relating to Aged and Disabled persons in India.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** What do you mean by Group Rights? Explain the various Third Generation of Human Rights with examples.
- Q7)** Explain Economic and Social Rights is Second Generation Human Rights.
- Q8)** Explain the various civil rights under the first generation of Human Rights. Do these rights reflect in Indian constitution? Elaborate with relevant provisions.
- Q9)** Discuss the background of the protection of Human Right Act. Do you think that its provisions are sufficient for the protection of Human Rights in India? Justify your answer with relevant cases.

PART - C

Q10) Write short notes on (any three) :

[3 × 5 = 15]

- a) Right to Die in Peace and Dignity.
- b) Human Rights of Minorities.
- c) Human Rights of prisoners.
- d) Right to vote
- e) Conflict between generations of rights.

Total No. of Questions : 10]

PC-2073

[6364]-85

LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LO-0805 : HUMAN RIGHTS LAW AND PRACTICE

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
-

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) मानवाधिकार शिक्षणाच्या प्रचारात भारतातील युजीसी व विद्यापीठांची भूमिका विशद करा.
- प्रश्न 2) भारतातील राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगाची व्याप्ती व कार्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) मानवी हक्क संरक्षण कायदा, 1993 चा हेतू आणि स्वरूप याची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) नागरी आणि राजकीय हक्कांवरील आंतरराष्ट्रीय करार (आयसीसीपीआर) अंतर्गत मानवी हक्क समितीची शक्ती आणि कार्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5) भारतातील वृद्ध आणि अपंग व्यक्तींशी संबंधित तरतुदीचे तपशीलवार वर्णन करा.

- प्रश्न 6)** गट हक्क म्हणजे काय? मानवी हक्कांच्या विविध तिसऱ्या पीढीचे उदाहरणांसह स्पष्टीकरण द्या.
- प्रश्न 7)** आर्थिक आणि सामाजिक हक्क हे दुसऱ्या पिढीचे मानवी हक्क आहेत स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8)** मानवी हक्कांच्या पहिल्या पिढीच्या अंतर्गत विविध नागरी हक्क स्पष्ट करा.
- प्रश्न 9)** मानवी हक्क संरक्षण कायद्याच्या पार्श्वभूमीचा उहापोह करा. भारतातील मानवी हक्कांच्या संरक्षणासाठी त्यातील तरतुदी पुरेशा आहेत असे तुम्हाला वाटते का? संबंधित न्यायनिवाड्याच्या आधारे तुमचे उत्तर योग्य ठरवा.

भाग - क

- प्रश्न 10)** लहान टिपा लिहा (कोणतेही तीन) : [3 × 5 = 15]
- अ) शांततेत आणि सन्मानाने मरण्याचा हक्क
- ब) अल्पसंख्याकाचे मानवी हक्क
- क) कैद्याचे मानवी हक्क
- ड) मतदानाचा हक्क
- इ) हक्काच्या पिढ्यांमधील संघर्ष

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2074

[Total No. of Pages : 4

[6364]-86

LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LO-0806(B) : COMPETITION LAW

(2017 Pattern) (Semester - IV) (Theory)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.
- 4) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

[45]

- Q1)** What is the meaning of Competition? Discuss in detail history and development of Competition Law.
- Q2)** Define Anti-Competitive agreements? Discuss various types of Anti-Competitive agreements prohibited under Competition Act, 2002.
- Q3)** What is the abuse of dominant position? Explain the procedure for inquiry into abuse of dominant position.
- Q4)** Discuss in detail the salient features of MRTP Act, 1969.
- Q5)** Discuss the establishment composition and duties of Competition Commission of India.

PART - B

[20]

- Q6)** What is Combination? Discuss the procedure for investigation of Combinations.
- Q7)** Discuss in detail the salient features of Sherman Anti-Trust Act 1890.
- Q8)** Explain Bid Rigging' and Collusive Bidding' in the light of applicable sections under the Competition Act, 2002.
- Q9)** Describe International Trade and Competition Law.

P.T.O.

PART - C

Q10) Answer any three of the following Short notes :

[15]

- a) Meaning of Customer and Consumer
- b) Oligopoly and Monopoly.
- c) Jurisdictional test.
- d) Exclusionary abuses.
- e) Competition policy

[6364]-86

LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LO-0806(B) : स्पर्धा कायदा

(2017 Pattern) (Semester - IV) (Theory)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
4) अधिकारांचे आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग - अ

[45]

- प्रश्न 1) स्पर्धा म्हणजे काय? स्पर्धा कायद्याचा इतिहास आणि विकास तपशीलवार चर्चा करा.
प्रश्न 2) स्पर्धाविरोधी करारांची व्याख्या करा? स्पर्धा कायदा, 2002 अंतर्गत प्रतिबंधित विविध प्रकारच्या स्पर्धाविरोधी करारांची चर्चा करा
प्रश्न 3) प्रबळ पदाचा दुरुपयोग म्हणजे काय? वर्चस्व असलेल्या पदाच्या गैरवापराच्या चौकशीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
प्रश्न 4) MRTP कायदा, 1969 च्या ठळक वैशिष्ट्यांचा तपशीलवार उल्लेख करतो.
प्रश्न 5) भारतीय स्पर्धा आयोगाची स्थापना रचना आणि कर्तव्ये यांची चर्चा करा.

भाग - ब

[20]

- प्रश्न 6) कॉम्बिनेशन म्हणजे काय? कॉम्बिनेशनसच्या तपासणीच्या प्रक्रियेची चर्चा करा.
प्रश्न 7) शर्मन अँटी ट्रस्ट कायदा 1890 च्या ठळक वैशिष्ट्यांची तपशीलवार चर्चा करा.
प्रश्न 8) स्पर्धा कायदा, 2002 अंतर्गत लागू असलेल्या कलमांच्या प्रकाशात बिड रिगिंग आणि एकत्रित बोली स्पष्ट करा.
प्रश्न 9) आंतरराष्ट्रीय व्यापार स्पर्धा कायद्याचे वर्णन करा.

भाग - क

प्रश्न 10) खालीलपैकी कोणत्याही तीन लघु नोट्सची उत्तरे द्या.

[15]

- अ) ग्राहक आणि ग्राहक याचा अर्थ
- ब) ऑलिगोपॉली आणि मक्तेदारी
- क) अधिकार क्षेत्र चाचणी
- ड) बहिष्कृत गैरवर्तन
- इ) स्पर्धा धोरण

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2075

[Total No. of Pages : 4

[6364]-87

LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

**LO - 0807 (C) : VULNERABLE AND DISADVANTAGED
GROUPS AND CRIMINAL LAWS**

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) Answer any three short notes from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)* Comment upon the legislative history of enactments of protection of civil rights Act, 1955. To what extent the objectives under this act are achieved?
- Q2)* Atrocities against Scheduled Caste and Scheduled Tribe are still rampant in society. Discuss this statement with illustrative cases.
- Q3)* Genetic laboratories and clinics have an immense role under the PCPNDT Act 1994. Explain in detail.
- Q4)* Social change in the life of vulnerable and disadvantaged groups is the contribution of criminal law. Discuss in detail.
- Q5)* POCSO Act of 2012 has provided for punishment in case of “aggravated penetrative sexual assault” for the protection of children. Comment in detail.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** The SC/ST (Prevention of Atrocities) Act, 1989, The Dowry Prohibition Act, 1961 and POCSO Act, 2012 rest upon certain presumptions. Critically comment upon the same.
- Q7)** Comment upon preventive and precautionary measures available to the Government under the Scheduled Caste/Scheduled Tribe (Prevention of Atrocities) Rules 1995.
- Q8)** Discuss in detailed the functions of the body constituted of the Central Advisory Board under PCPNDT Act, 1994.
- Q9)** Comment upon the powers conferred upon special court and the procedure to be followed while conducting trial under POCSO Act, 2012.

PART - C

[3 × 5 = 15]

Q10) Write a short note on any three :

- a) Structural Discrimination
- b) Ponce or Pouncing under the Immoral Traffic (Prevention) Act, 1956
- c) Power of State Government to impose collective fine under the Protection of Civil Rights Act, 1955
- d) Explain the 'Sexual Assault' under the POCSO Act, 2012
- e) Registration of Genetic Counseling Center

Total No. of Questions : 10]

PC-2075

[6364]-87

LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LO - 0807 (C) : असुरक्षित आणि वंचित गट आणि गुन्हेगारी कायदा
(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** नागरी हक्क संरक्षण कायदा, 1955 च्या कायद्याच्या इतिहासावर टिप्पणी करा. या कायद्यांतर्गत उद्दिष्टे किती प्रमाणात साध्य होतात ?
- प्रश्न 2)** समाजात अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमातीवरील अत्याचार अजूनही सर्रासपणे सुरू आहेत. या विधानाची उदाहरणात्मक प्रकरणांसह चर्चा करा.
- प्रश्न 3)** गर्भधारणापूर्व आणि प्रसवपूर्व निदान तंत्र (लिंग निवड प्रतिबंध) अधिनियम 1994 अंतर्गत अनुवांशिक प्रयोगशाळा आणि दवाखाने यांची मोठी भूमिका आहे. तपशीलवार वर्णन करा.
- प्रश्न 4)** असुरक्षित आणि वंचित गटांच्या जीवनातील सामाजिक बदल हे गुन्हेगारी कायद्याचे योगदान आहे. तपशीलवार चर्चा करा.
- प्रश्न 5)** POCSO कायदा, 2012 मध्ये मुलांच्या संरक्षणासाठी “उग्र भेदक लैंगिक अत्याचार” प्रकरणी शिक्षेची तरतूद केली आहे. तपशीलवार टिप्पणी करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6)** SC/ST (अत्याचार प्रतिबंधक) कायदा, 1989, हुंडा प्रतिबंध कायदा, 1961 आणि POCSO कायदा, 2012 काही विशिष्ट गृहितकांवर आधारित आहेत. त्यावर टीकात्मक टिप्पणी करा.
- प्रश्न 7)** अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंध) नियम 1995 अंतर्गत सरकारकडे उपलब्ध असलेल्या प्रतिबंधात्मक आणि सावधगिरीच्या उपायांवर टिप्पणी द्या.
- प्रश्न 8)** PCPNDT कायदा, 1994 अंतर्गत केंद्रीय सल्लागार मंडळाच्या स्थापन केलेल्या संस्थेच्या कार्याची तपशीलवार चर्चा करा.
- प्रश्न 9)** विशेष न्यायालयाला दिलेले अधिकार आणि POCSO कायदा, 2012 अंतर्गत खटला चालवताना अवलंबल्या जाणाऱ्या प्रक्रियेवर भाष्य करा.

भाग - क

[3 × 5 = 15]

- प्रश्न 10)** कोणत्याही तीन संक्षिप्त टीपा लिहा :
- अ) संरचनात्मक भेदभाव
 - ब) अनैतिक वाहतूक (प्रतिबंध) कायदा, 1956 अंतर्गत पोन्स किंवा पोन्सिंग
 - क) नागरी हक्क संरक्षण कायदा, 1955 अंतर्गत सामूहिक दंड आकारण्याचा राज्य सरकारचा अधिकार
 - ड) POCSO कायदा, 2012 अंतर्गत 'लैंगिक अत्याचाराचे' स्पष्टीकरण द्या
 - इ) जनुकीय समुपदेशन केंद्राची नोंदणी

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2076

[Total No. of Pages : 4

[6364]-88

LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LO - 0808 : Civil Minor Acts

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt any 3 questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Attempt any 2 questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Attempt any 3 short notes from Part C Each question in Part C is for 05 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** What are the different parties to Negotiable instruments? Discuss the relevant legal provisions and case laws.
- Q2)** Discuss the provisions relating to establishment and functioning of District Courts under The Maharashtra Civil Courts Act, 1869.
- Q3)** Discuss the salient features of Suit Valuation Act, 1887 with special reference to valuation of suits relating to land.
- Q4)** Discuss the effects of Registration and non-registration of document under The Registration Act, 1908.
- Q5)** Write in detail the Power of the court to allow interest and the Effect of provisions relating to interest in other statutes under The Interest Act, 1978?

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Indian Stamp Act, 1958 is implemented through different authorities Explain powers and functions of such authorities.
- Q7)** What is negotiable Instrument? Discuss the concept of Negotiation as per the provisions of Negotiable Instrument Act, 1881.
- Q8)** Answer the following under The Registration Act, 1908.
- a) Time of Presentation and place for Registration
 - b) Procedure of Registration
- Q9)** What documents are chargeable to court fees as per the provisions of Maharashtra Court Fees Act, 1959.

PART - C

Q10) Write Note on: (ANY THREE)

[3 × 5 = 15]

- a) Sec. 34 of Civil Procedure Code
- b) Provisions relating to Transfer of Suits and appeals
- c) Refund of Court Fees
- d) Instruments not duly Stamped
- e) Negotiable Instrument Act, 1881 and discharge from liability

[6364]-88

LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LO - 0808 : Civil Minor Acts

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग - अ मधील कोणतेही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग - अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
- 2) भाग ब मधील कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग - ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
- 3) भाग - क मधील कोणत्याही तीन टीपा लिहा. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 05 गुणांसाठी आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट्सचे वेगवेगळे पक्ष कोणते आहेत. संबंधित कायदेशीर तरतुदी आणि न्यायालयीन निकाल याविषयी सविस्तर लिहा.
- प्रश्न 2) महाराष्ट्र दिवाणी न्यायालय कायदा, 1869 अंतर्गत जिल्हा न्यायालयांची स्थापना आणि कामकाज याविषयीच्या तरतुदी लिहा.
- प्रश्न 3) सूट मूल्यांकन कायदा, 1887 च्या ठळक वैशिष्ट्यांची विशेष संदर्भासह जमिनीशी संबंधित दाव्याचे मूल्यांकन स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) नोंदणी कायदा, 1908 अंतर्गत दस्तऐवजाची नोंदणी आणि नोंदणी न करण्याच्या परिणाम स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5) व्याज कायदा, 1978 अंतर्गत व्याजाची परवानगी देण्याच्या न्यायालयाच्या अधिकार व इतर कायद्यांमधील व्याजाशी संबंधित तरतुदींचा प्रभाव तपशीलवार लिहा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6) भारतीय मुद्रांक कायदा, 1958 विविध प्रधिकरणांद्वारे लागू केला जातो अशा प्रधिकरणांचे अधिकार आणि कार्य स्पष्ट करा.
- प्रश्न 7) निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट म्हणजे काय? निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट ऍक्ट, 1881 मधील तरतुदीनुसार वाटाघाटी संदर्भातील तरतुदी लिहा.
- प्रश्न 8) नोंदणी कायदा, 1908 अंतर्गत पुढील उत्तरे लिहा.
अ) सादरीकरणाची वेळ आणि नोंदणीचे ठिकाण
ब) नोंदणीची प्रक्रिया
- प्रश्न 9) महाराष्ट्र न्यायालय फी अधिनियम, 1959 अंतर्गत कोणत्या कागदपत्रांवर तरतुदीनुसार कोर्ट फी आकारली जाते.

भाग - क

- प्रश्न 10) टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) : [3 × 5 = 15]
अ) दिवाणी प्रक्रिया संहिता - कलम - 34
ब) दावे आणि अपीलांच्या हस्तांतरणाशी संबंधित तरतुदी लिहा.
क) कोर्ट फीचा परतावा.
ड) मुद्रांकित नसलेले दस्त
इ) निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट कायदा, 1881 आणि दायित्वातून मुक्तता.

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2077

[Total No. of Pages : 4

[6364]-89

LL.B. - II

(Second Year of Three Year Law Course)

LO-0809 : INTERNATIONAL ECONOMIC LAW

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any 3 questions from part 'A'. Each question in part 'A' is for 15 marks.
- 2) Answer any 2 questions from part 'B'. Each question in part 'B' is for 10 marks.
- 3) Answer any 3 questions from part 'C'. Each question in part C is for 5 marks.

PART - A

Attempt any Three of the following :

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Explain the meaning and sources of International Economic Law. Critically evaluate the relationship between domestic and international economic law.
- Q2)** Briefly discuss the historical evolution of GATT. Critically examine the Most Favoured Nation clause under GATT 1994 with relevant cases.
- Q3)** Examine the structure, power and functions of the IMF and IBRD with special reference to their relationship with India.
- Q4)** Discuss the significance of WTO's dispute settlement system with reference to significant cases.
- Q5)** Critically evaluate the Rotterdam Rules regarding the international carriage of goods.

P.T.O.

PART - B

Attempt any Two of the following :

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Examine the significance of the New International Economic Order (NIEO) in the development of international economic law.
- Q7)** Discuss the structure powers and functions of the Asian Development Bank
- Q8)** Critically examine the General Exceptions to GATT 1994 under Article XX.
- Q9)** Describe the scope and importance of the UN Convention on Contracts for International Sale of Goods

PART - C

Q10) Write notes on (Any three) :

[3 × 5 = 15]

- a) Bretton Woods system
- b) Bilateral Investment Treaties
- c) BRICS
- d) Safeguard Measures under GATT article XIX
- e) Importance of CISG

Total No. of Questions : 10]

PC-2077

[6364]-89

LL.B. - II

(Second Year of Three Year Law Course)

LO-0809 : आंतरराष्ट्रीय आर्थिक कायदा

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहे.
- 3) प्रश्न क्रमांक 10 मध्ये दिलेल्या सूचनेनुसार प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहे.

भाग - अ

खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रयत्न करा.

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** आंतरराष्ट्रीय आर्थिक कायद्याचा अर्थ आणि स्रोत स्पष्ट करा. देशांतर्गत आणि आंतरराष्ट्रीय आर्थिक कायद्यातील संबंधांचे गंभीर मूल्यमापन करा.
- प्रश्न 2)** गॅटच्या ऐतिहासिक उत्क्रांतीची थोडक्यात चर्चा करा. गॅट 1994 अंतर्गत मोस्ट फेवर्ड नेशन कलमाची संबंधित प्रकरणांसह गंभीरपणे तपासणी करा.
- प्रश्न 3)** आयएमएफ आणि आयबीआरडी यांची रचना, शक्ती आणि कार्ये त्यांच्या भारताशी असलेल्या संबंधांच्या विशेष संदर्भाने तपासून घ्या.
- प्रश्न 4)** महत्त्वपूर्ण प्रकरणांच्या संदर्भात डब्ल्यूटीओच्या तंटा निवारण प्रणालीचे महत्त्व विशद करा.
- प्रश्न 5)** मालाच्या आंतरराष्ट्रीय वाहतूक संदर्भात रॉटरडॅम नियमांचे गंभीरपणे मूल्यांकन करा.

भाग - ब

खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रयत्न करा.

[2 × 10 = 20]

प्रश्न 6) आंतरराष्ट्रीय आर्थिक कायद्याच्या विकासात न्यू इंटरनॅशनल इकॉनॉमिक ऑर्डरचे (एनआयईओ) महत्त्व तपासा.

प्रश्न 7) आशियाई विकास बँकेची रचना, अधिकार आणि कार्ये यांची चर्चा करा.

प्रश्न 8) कलम एक्सएक्स अंतर्गत गॅट 1994 च्या सामान्य अपवादांचे गंभीरपणे परीक्षण करा.

प्रश्न 9) वस्तूंच्या आंतरराष्ट्रीय विक्रीकरारावरील संयुक्त राष्ट्रांच्या कराराची व्याप्ती आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

भाग - क

प्रश्न 10) (कोणत्याही तीन) वर नोट्स लिहा :

[3 × 5 = 15]

- अ) ब्रेटन वुड्स प्रणाली
- ब) द्विपक्षीय गुंतवणूक करार
- क) ब्रिक्स
- ड) गॅट कलम एक्सआयएक्स अंतर्गत संरक्षण उपाय
- इ) CISG चे महत्त्व

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2078

[Total No. of Pages : 4

[6364]-91

LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LC - 0901 : CIVIL PROCEDURE CODE

(2017 Pattern) (Semester - V) (Theory)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each questions in Part A is for 15 marks
- 2) Answer any two questions from Part B. Each questions in Part B is for 10 marks
- 3) Answer any three questions from Part C. Each questions in Part C is for 5 marks
- 4) Figures to the rights indicate full marks.

PART - A

[45]

- Q1)** What is meant by a 'Plaint'? On what ground the court permit the amendment of plaint?
- Q2)** "Law comes to the assistance of the vigilant, not of the sleepy."-Discuss..
- Q3)** Explain in detail about issue and service of Summons.
- Q4)** Define 'Pleadings'. State the objects and fundamental principles regarding Pleadings
- Q5)** Explain condonation of delay. What are the circumstances under which it can be made by court.

PART - B

[20]

- Q6)** Critically examine the doctrine of Res Judicata. and Res sub-judice.
- Q7)** Define 'Inter-pleader Suit'. Explain the conditions and procedure relating to an inter- Pleader suit.
- Q8)** State the effect of death, marriage of insolvency of a party to a civil suit.
- Q9)** What is temporary injunction? Explain the grounds on which court can grant Temporary Injunction.

P.T.O.

PART - C

Q10) Answer any three of the following Short notes :

[15]

- a) Necessary party.
- b) Caveat.
- c) Arrest before judgment.
- d) Consent decree.
- e) Garnishee order.

PC-2078

[6364]-91

LL.B.

(Third Year of Third Year Law Course)

LC - 0901 : कागद – दिवाणी प्रक्रिया संहिता

(2017 Pattern) (Semester - V) (Theory)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
4) अधिकारांचे आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग - अ

[45]

- प्रश्न 1) 'फिर्याद' म्हणजे काय? कोर्टाने कोणत्या आधारावर फिर्यादीत सुधारणा करण्यास परवानगी दिली?
- प्रश्न 2) "कायदा जागरूकांच्या मदतीला येतो, झोपलेल्यांच्या नव्हे." चर्चा करा.
- प्रश्न 3) समन्स जारी करणे आणि बजावणी बदल तपशीलवार माहिती द्या.
- प्रश्न 4) 'प्लीडिंग्ज' ची व्याख्या करा. प्लीडिंग्जबाबतच्या उद्दिष्टे आणि मूलभूत तत्त्वे सांगा.
- प्रश्न 5) विलंबाचे समर्थन स्पष्ट करा. कोणत्या परिस्थितीत ते न्यायालयाद्वारे मंजूर केले जाऊ शकते.

भाग - ब

[20]

- प्रश्न 6) Res Judicata आणि Res subjudice च्या सिद्धांताचे गंभीरपणे परीक्षण करा.
- प्रश्न 7) 'इंटर-प्लीडर सूट' परिभाषित करा. इंटर-प्लीडर सूटशी संबंधित अटी आणि प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8) दिवाणी दाव्यात पक्षकाराच्या दिवाळखोरी, विवाह आणि मृत्यूचा परिणाम सांगा.
- प्रश्न 9) तात्पुरता मनाई आदेश म्हणजे काय? न्यायालय कोणत्या आधारावर तात्पुरता मनाई आदेश देऊ शकते ते स्पष्ट करा.

भाग - क

प्रश्न 10) खालीलपैकी कोणत्याही तीन लघु नोट्सची उत्तरे द्या.

[15]

- अ) आवश्यक पक्ष
- ब) चेतावणी
- क) निकालापूर्वी अटक
- ड) संमती डिक्री
- इ) गार्निश ऑर्डर

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2079

[Total No. of Pages : 4

[6364]-92

LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LC - 0902 : INTERPRETATION OF STATUTES

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.
- 4) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Explain the principles of “Every word must be given meaning in its context” and “Statute must be read as a whole” as general rules of interpretation. [15]
- Q2)** Discuss the rules for interpreting consolidating and codifying statutes. [15]
- Q3)** Discuss rules related to the commencement, operation, and repeal of statutes. [15]
- Q4)** Explain the principles of interpreting taxing statutes. [15]
- Q5)** State and explain external aids to interpretation with relevant case laws. [15]

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Discuss in detail the presumption regarding jurisdiction. **[10]**
- Q7)** Discuss the literal rule of interpretation and explain how it differs from the golden rule. **[10]**
- Q8)** Whether an enactment is mandatory or directory depends on the scope and the object of the statute? Comment. **[10]**
- Q9)** State and explain rules for interpreting remedial statutes. **[10]**

PART - C

[3 × 5 = 15]

Q10) Write short notes (Any Three) :

- a) Debates and Proceedings of the Legislature.
- b) Powers and Functionaries. (Under the General Clauses Act, 1897.)
- c) Person.
- d) Omissions not to be inferred.
- e) Conjunctive and disjunctive words.

Total No. of Questions : 10]

PC-2079

[6364]-92

LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LC - 0902 : कायद्याचे स्पष्टीकरण

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.
- 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** अर्थ लावण्याचे सामान्य नियम म्हणून “प्रत्येक शब्दाला त्याच्या संदर्भात अर्थ दिला गेला पाहिजे” आणि “कायदा संपूर्ण वाचला गेला पाहिजे” या तत्वांचे स्पष्टीकरण करा. [15]
- प्रश्न 2)** एकत्रीकरण आणि संहिताकरण कायद्यांचा अर्थ लावणाऱ्या नियमांची चर्चा करा. [15]
- प्रश्न 3)** कायदे सुरू करणे, चालवणे आणि रद्द करणे यासंबंधी नियमांवर चर्चा करा. [15]
- प्रश्न 4)** कर आकारणी कायद्यांचा अर्थ लावण्याची तत्वे स्पष्ट करा. [15]
- प्रश्न 5)** अर्थ लावण्यासाठी बहिस्त सहाय्य, संबंधित न्यायनिर्णयांसह सांगून, स्पष्ट करा. [15]

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6)** अधिकार क्षेत्रा संबंधीच्या गृहितकांची तपशीलवार चर्चा करा. [10]
- प्रश्न 7)** स्पष्टीकरणाच्या शाब्दिक नियमावर चर्चा करा आणि ते सुवर्ण नियमापेक्षा कसे वेगळे आहे ते स्पष्ट करा. [10]
- प्रश्न 8)** कायदा अनिवार्य आहे की निर्देशक हे कायद्याची व्याप्ती आणि उद्दिष्ट यावर अवलंबून असते. टिप्पणी करा. [10]
- प्रश्न 9)** निरसनात्मक कायद्यांचा अर्थ लावण्यासाठीचे नियम सांगून स्पष्ट करा. [10]

भाग - क

[3 × 5 = 15]

- प्रश्न 10)** वर लहान टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)
- अ) कायदे मंडळाची चर्चा आणि कार्यपद्धती.
- ब) अधिकार आणि कार्यकर्ते. (सर्वसाधारण वाखंड अधिनियम, 1897 अंतर्गत.)
- क) व्यक्ती.
- ड) अनुमान काढू नये.
- इ) संयोजक आणि विच्छेदक शब्द.

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC2080

[Total No. of Pages : 4

[6364]-93

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LC0903 : ENVIRONMENTAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A carries 15 marks.*
- 2) Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B carries 10 marks.*
- 3) Answer any three questions from Part-C. Each question in Part-C carries 5 marks.*

PART - A

[3×15=45]

Q1) Explain the concept of Environment and discuss the causes and effects of environmental pollution.

Q2) Describe the powers and functions of the central board and state board under the Air (Prevention and control of Pollution) Act, 1981?

Q3) Explain the provisions relating to Sanctuaries under Wild Life (Protection) Act, 1972.

Q4) Enumerate the role of judiciary in protection of environment with relevant case laws.

Q5) Explain the salient features of the convention on Climate change 1992.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

Q6) Explain the significance of the World Summit on Sustainable Development, 2002 in India.

Q7) Explain the Origin and Development of Environmental Law in India.

Q8) State the Provisions of Public Liability Insurance Act, 1991.

Q9) Discuss the environmental issues involved in Silent Valley Project.

PART - C

[3×5=15]

Q10) Write notes on any three.

- a) Nuisance and Trespass
- b) E-waste management
- c) Precautionary and Polluters Pay Principle
- d) CRZ Notification
- e) Global warming

Total No. of Questions : 10]

PC2080

[6364]-93

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LC0903 : ENVIRONMENTAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
 - 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
-
-

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) पर्यावरणाची संकल्पना स्पष्ट करा आणि पर्यावरण प्रदूषणाची कारणे आणि परिणामांवर चर्चा करा.

प्र.2) वायु (प्रदूषण प्रतिबंध आणि नियंत्रण) अधिनियम, 1981 अंतर्गत केंद्रीय बोर्ड आणि राज्य मंडळाच्या अधिकारांचे आणि कार्याचे वर्णन करा.

प्र.3) वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, 1972 अंतर्गत अभयारण्यांशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.4) संबंधित केस कायद्यांसह पर्यावरणाच्या संरक्षणात न्यायपालिकेची भूमिका मोजा.

प्र.5) हवामान बदल 1992 च्या अधिवेशनाची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.6) भारतात शाश्वत विकास, 2002 वर जागतिक शिखर परिषदेचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.7) भारतातील पर्यावरण कायद्याची उत्पत्ती आणि विकास स्पष्ट करा.

प्र.8) सार्वजनिक दायित्व विमा कायदा, 1991 च्या तरतुदी सांगा.

प्र.9) सायलेंट व्हॅली प्रकल्पात समाविष्ट असलेल्या पर्यावरणीय समस्यांवर चर्चा करा.

भाग-क

प्र.10) लघु टिपा लिहा. (कोणतेही तीन)

[3×5=15]

- अ) उपद्रव आणि अतिक्रमण
- ब) ई-कचरा व्यवस्थापन
- क) सावधगिरी आणि प्रदूषक वेतन तत्त्व
- ड) CRZ अधिसूचना
- इ) ग्लोबल वार्मिंग

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC2081

[Total No. of Pages : 4

[6364]-94

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LP-0904 : DRAFTING, PLEADING AND CONVEYANCE

Practical Training Paper - III

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) From Part A, answer any three questions. Each questions carries 15 marks.*
- 2) From Part B, answer any two questions. Each questions carries 10 marks.*
- 3) Answer question No. 10 as directed, Question 10 carries 15 marks in total.*
- 4) Figures to the right indicate full marks.*

PART - A

[3×15=45]

Q1) Draft a partition deed between members of a joint Hindu Family.

Q2) Draft a written statement in a suit for recovery of payments due from the defendants for the recovery of goods sold.

Q3) Draft a notice under section 80 of Civil procedure code 1908. To the Government Dapartment PWD. for non-payments of the work done by LCM contractor.

Q4) Draft a criminal complaint alleging defamation against Editor of Newspaper for defamatory news.

Q5) Draft a writ petition under Article 14 of the constitution of India.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

- Q6)** Draft an application to the court for recovery of a motor vehicle of xyz seized by police.
- Q7)** Draft an application filed by LMN for compounding an offense under section 498A of Indian Penal Code.
- Q8)** Write a petition for divorce by wife alleging ground of Cruelty by husband for divorce.
- Q9)** Draft an appeal from a judgement dismissing a suit for specific performance of an agreement.

PART - C

Q10) Write short notes on : (Any Three)

[3×5=15]

- a) Caveat application.
- b) Application for probate.
- c) Affidavit.
- d) Anticipatory Bail.
- e) Amendment plaint.

Total No. of Questions : 10]

PC2081

[6364]-94

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LP-0904 : DRAFTING, PLEADING AND CONVEYANCE

Practical Training Paper - III

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधून कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
 - 2) भाग-ब मधून कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
 - 3) निर्देशानुसार प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या, प्रश्न 10 साठी एकूण 15 गुण आहेत.
 - 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) संयुक्त हिंदू कुटुंबातील सदस्यांमधील विभाजनाचा मसुदा तयार करा.

प्र.2) विक्री केलेल्या मालाच्या वसुलीसाठी प्रतिवादींकडून देय देयके वसूल करण्यासाठी दाव्यात लेखी विधानाचा मसुदा तयार करा.

प्र.3) नागरी प्रक्रिया संहिता 1908 च्या कलम 80 अंतर्गत नोटीस तयार करा. सरकारी विभाग, PWD ला LCM कंत्राटदाराने केलेल्या कामाची देयके न दिल्याबद्दल नोटीस तयार करा.

प्र.4) बदनामीकारक बातम्यांसाठी वृत्तपत्राच्या संपादकाविरूद्ध मानहानीचा आरोप करणाऱ्या फौजदारी तक्रारीचा मसुदा तयार करा.

प्र.5) भारतीय राज्यघटनेच्या कलम 14 अंतर्गत रिट याचिकेचा मसुदा तयार करा.

प्र.6) पोलिसांनी जप्त केलेल्या XYZ च्या मोटारच्या पुनर्प्राप्तीसाठी न्यायालयात अर्जाचा मसुदा तयार करा.

प्र.7) भारतीय दंड संहितेच्या कलम 498A अन्वये गुन्हासाठी LMN द्वारे दाखल केलेल्या अर्जाचा मसुदा तयार करा.

प्र.8) घटस्फोटासाठी पतीवर क्रूरतेचा आरोप करून पत्नीने घटस्फोटासाठी केलेली याचिका लिहा.

प्र.9) विशिष्ट करार खटला फेटाळणाऱ्या निर्णयाच्या विरोधात अपीलचा मसुदा तयार करा.

भाग-क

प्र.10) टीपा लिहा. (कोणतेही तीन)

[3×5=15]

- अ) पूर्व सूचना अर्ज
- ब) प्रोबेटसाठी अर्ज
- क) प्रतिज्ञापत्र
- ड) अटकपूर्व जामीन
- इ) दुरुस्ती अर्ज

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2082

[Total No. of Pages : 4

[6364]-95

LL.B.

(Third Year of Three Years Law Course)

LO-0905(A) : LAW ON EDUCATION

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from part B. Each question in part B is for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from part C. Each question in part C is for 5 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Elaborate the offences and punishments provided under the Maharashtra Prohibition on Ragging Act, 1999.
- Q2)** Discuss in detail the provisions relating to Free and Compulsory education for children.
- Q3)** Explain the objects and application of the University Grants Commission.
- Q4)** What is 'School Recognition' under The Right of Children to Free and Compulsory Education Act (RTE 2009)? Elaborate on the norms and standards to be followed by school for grant of recognition.
- Q5)** Explain in detail Governmental Control over the Universities and Educational Institutions.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Discuss the provisions of the National Commission for Minority Educational Institutions.
- Q7)** Define Appropriate Government and elaborate on the rights and duties of Government and local Authority under RTE 2009.
- Q8)** "Art 12 of the Constitution has greater impact and influence on the Educational Institutions in India." Comment.
- Q9)** Explain the duties related to question papers on various stages under the Maharashtra Prevention of Malpractices in Examination Act, 1982.

PART - C

Q10) Write a short notes (any three) :

[3 × 5 = 15]

- a) Powers, functions and role of authorities of Maharashtra Government in Higher Education.
- b) School Norms and facilities provided under the Right to Free and Compulsory Education Act, 2009.
- c) Various modes of funding to education.
- d) University Ordinances relating to unfair means or lapses.
- e) Powers and duties of Board of Students' Development.

Total No. of Questions : 10]

PC-2082

[6364]-95

LL.B.

(Third Year of Three Years Law Course)

LO-0905(A) : LAW ON EDUCATION

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
 - 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.
-

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) महाराष्ट्र रॅगिंग बंदी कायदा, 1999 अंतर्गत प्रदान केलेले गुन्हे आणि शिक्षा तपशीलवार सांगा.
- प्रश्न 2) मुलांसाठी मोफत आणि सक्तीच्या शिक्षणाशी संबंधित तरतुदींबद्दल तपशीलवार चर्चा करा.
- प्रश्न 3) विद्यापीठ अनुदान आयोगाची उद्दिष्टे आणि अनुप्रयोग स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) बालकांचा मोफत आणि सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम (RTE 2009) अंतर्गत 'शाळा मान्यता' म्हणजे काय? मान्यता प्रदान करण्यासाठी शाळेने पाळले जाणारे निकष आणि मानके स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5) विद्यापीठे आणि शैक्षणिक संस्थांवरील सरकारी नियंत्रणाचे तपशीलवार वर्णन करा.

- प्रश्न 6)** अल्पसंख्याक शैक्षणिक संस्थांसाठी राष्ट्रीय आयोगाच्या तरतुदींची चर्चा करा.
- प्रश्न 7)** योग्य सरकारची व्याख्या करा आणि RTE 2009 अंतर्गत सरकार आणि स्थानिक प्राधिकरणांचे अधिकार आणि कर्तव्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8)** “संविधानाच्या कलम 12 चा भारतातील शैक्षणिक संस्थांवर अधिक प्रभाव आणि परीणाम आहे.” टिप्पणी
- प्रश्न 9)** महाराष्ट्र परीक्षेतील गैरव्यवहार प्रतिबंधक कायदा, 1982 अंतर्गत विविध टप्प्यांवर प्रश्नपत्रिकांशी संबंधित कर्तव्ये स्पष्ट करा.

भाग - क

- प्रश्न 10)** टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) : **[3 × 5 = 15]**
- अ) उच्च शिक्षणातील महाराष्ट्र शासनाच्या अधिकाऱ्यांचे अधिकार, कार्ये आणि भूमिका
- ब) मोफत आणि सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, 2009 अंतर्गत शालेय निकष आणि सुविधा
- क) शिक्षणासाठी निधी देण्याच्या विविध पद्धती
- ड) अयोग्य मार्ग किंवा त्रुटींशी संबंधित विद्यापीठ अध्यादेश
- इ) विद्यार्थी विकास मंडळाचे अधिकार आणि कर्तव्ये

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2083

[Total No. of Pages : 4

[6364]-96

LL.B.

(Third Year of Three Years Law Course)

LO - 0906 (B) : PRINCIPLES OF TAXATION LAW

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answers any three questions from Part 'A'. Each question in Part 'A' is for 15 marks.
- 2) Answers any two questions from Part 'B'. Each question in Part 'B' is for 10 marks.
- 3) Answer question no. 10 from Part 'C' as directed. Question no. 10 is for 5 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** What Expenses are Expressly Disallowed while Computing the Income under the head “Income from Business or Profession”?
- Q2)** Define the term “Tax”. Explain the Constitutional Provision Relating to Taxation with the help of landmark Judicial Pronouncements.
- Q3)** Define the term ‘Salary’. Discuss Income from Salary.
- Q4)** Explain the Income-Tax Authorities, Appointment, Jurisdiction, and Power under the Income Tax Act 1961.
- Q5)** Discuss the Scope and Objectives of IGST and Explain ‘Nature of Supply’, ‘Place of Supply’ and ‘Zero-rated Supply’ in detail.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Explain the Concept of tax avoidance, tax evasion and tax planning and discuss the distinction between them.
- Q7)** Discuss Tax Liability on Composite and Mixed Supplies and Explain the Composition levy.
- Q8)** Explains Provisions related to Clubbing of Income under the Income Tax Act, 1961.
- Q9)** Explain the “Residential status of Individual” under Income Tax Act 1961, and how is income charged to tax based on Residential status?

PART - C

[3 × 5 = 15]

Q10) Write short notes on any three :

- a) ‘Registration’ under the Central Goods and Services Tax Act, 2017.
- b) Outward Supply
- c) Tax Rates
- d) Assessment Year
- e) Agricultural Income

Total No. of Questions : 10]

PC-2083

[6364]-96

LL.B.

(Third Year of Three Years Law Course)

LO - 0906 (B) : कर आकारणी कायद्याची तत्त्वे

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) भाग-‘अ’ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-‘अ’ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
- 2) भाग-‘ब’ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-‘ब’ मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
- 3) निर्देशानुसार भाग-‘क’ मधील प्रश्न क्रमांक 10 ची उत्तरे. प्रश्न क्र. 10 हे 5 गुणांसाठी आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** “व्यवसाय किंवा व्यवसायातील उत्पन्न” या शीर्षकाखाली उत्पन्नाची गणना करताना कोणते खर्च स्पष्टपणे नाकारले जातात ?
- प्रश्न 2)** “कर” या शब्दाची व्याख्या करा. ऐतिहासिक न्यायिक घोषणांच्या मदतीने कर आकारणीशी संबंधित घटनात्मक तरतूद स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3)** ‘पगार’ या शब्दाची व्याख्या करा. पगारातून मिळणाऱ्या उत्पन्नावर चर्चा करा.
- प्रश्न 4)** आयकर कायदा 1961 अंतर्गत प्राप्तिकर प्राधिकरण, नियुक्ती, अधिकार क्षेत्र आणि अधिकार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5)** IGST च्या व्याप्ती आणि उद्दिष्टांची चर्चा करा आणि ‘पुरवठ्याचे स्वरूप’, ‘पुरवठ्याचे ठिकाण’ आणि ‘शून्य-रेटेड सप्लाय’ तपशीलवार स्पष्ट करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6)** कर टाळणे, कर चुकवणे आणि कर नियोजन या संकल्पना स्पष्ट करा आणि त्यांच्यातील फरकावर चर्चा करा.
- प्रश्न 7)** संमिश्र आणि मिश्रित पुरवठ्यांवरील कर दायित्वाची चर्चा करा आणि रचना आकारणी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8)** आयकर कायदा, 1961 अंतर्गत उत्पन्नाच्या क्लबिंगशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करते.
- प्रश्न 9)** आयकर कायदा, 1961 अंतर्गत “व्यक्तीची निवासी स्थिती” स्पष्ट करा आणि निवासी स्थितीवर आधारित उत्पन्नावर कर कसा आकारला जातो?

भाग - क

[3 × 5 = 15]

- प्रश्न 10)** कोणत्याही तीनवर लहान टिपा लिहा.
- अ) केंद्रीय वस्तू आणि सेवा कर कायदा, 2017 अंतर्गत ‘नोंदणी’
- ब) जावक पुरवठा
- क) कर दर
- ड) मूल्यांकन वर्ष
- इ) कृषी उत्पन्न

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2084

[Total No. of Pages : 4

[6364]-97

LL.B.

(Third Year of Three Years Law Course)

LO - 0907 : LAW OF FORENSIC SCIENCE

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any Three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.
- 2) Answer any Two questions from part B. Each question in part B is for 10 marks.
- 3) Answer question No.10 from part C as directed. The question No.10 is for 15 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Discuss the concept of Right to Privacy and Right against Self Incrimination - with leading cases.
- Q2)** What are Questioned Documents? Explain underlying Principle for Handwriting analysis its Evidentiary value, Judicial approach and Evidentiary value of expert opinion on handwriting.
- Q3)** Describe the procedure of Autopsy in detail under Forensic Science.
- Q4)** What is cyber forensics? Explain the role and importance of cyber forensics in criminal investigation.
- Q5)** What is Cyber Crime? Explain the role and importance of Cyber forensics in Crime Investigation along with evidentiary value of Digital Evidence in the Court of Law.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Discuss the various Modern Techniques for Collection of Evidences and its Role in Forensic Science.
- Q7)** What is Handwriting Analysis? Explain Principles Approach and its Evidentiary Value in court of law.

P.T.O.

Q8) Explain the Relevancy of Expert's opinion in Crime Investigation given under Indian Evidence Act.

Q9) What is Fingerprint Forensics? Discuss the role of Finger Print Forensic in Criminal Investigation.

PART - C

Q10) Write Notes on (Any Three) :

[3 × 5 = 15]

- a) Record of evidence
- b) Forensic Anthropologist
- c) Crime scene investigator
- d) Summons
- e) Forensic Detection Dogs

[6364]-97

LL.B.

(Third Year of Three Years Law Course)
LO - 0907 : LAW OF FORENSIC SCIENCE
(2017 Pattern) (Semester - V)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) निर्देशानुसार भाग क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) वैयक्तिक गोपनीयतेचा अधिकार आणि आत्मदोषारोपण विरोधी अधिकार या संकल्पनेची चर्चा - प्रमुख न्यायालयीन निवाड्यांच्या आधारे करा.
- प्रश्न 2) प्रश्नांकित दस्तऐवज म्हणजे काय? हस्तलेखन विश्लेषणासाठी त्याचे पुरावे मूल्य, न्यायिक दृष्टीकोन आणि हस्तलेखनावरील तज्ञांच्या मताचे पुरावा मूल्य स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) न्यायवैद्यक शास्त्राच्या अंतर्गत शवविच्छेदन प्रक्रियेचे सविस्तर वर्णन करा.
- प्रश्न 4) सायबर फॉरेंसिक म्हणजे काय? गुन्हेगारी तपासात सायबर फॉरेंसिकची भूमिका आणि महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5) सायबर गुन्हे म्हणजे काय? न्यायालयीन प्रक्रियेत डिजिटल पुराव्याची गुन्ह्यांच्या तपासात सायबर फॉरेंसिकची भूमिका आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6) पुरावे गोळा करण्यासाठी विविध आधुनिक पद्धती आणि न्यायवैद्यक शास्त्रामध्ये त्यांची भूमिका यावर चर्चा करा.
- प्रश्न 7) हस्तलेखन विश्लेषण म्हणजे काय? कायद्याच्या न्यायालयात तत्त्वांचा दृष्टीकोन आणि त्याचे पुरावे मूल्य स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8) भारतीय पुरावा कायद्यांतर्गत गुन्ह्याच्या तपासातील तज्ञांनी दिलेल्या मताचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 9) फिंगरप्रिंट फॉरेंसिक म्हणजे काय? फौजदारी तपासात फिंगर प्रिंट फॉरेंसिकच्या भूमिकेची चर्चा करा.

भाग - क

- प्रश्न 10) खालील पैकी कोणत्याही तीन टीप लिहा :

[3 × 5 = 15]

- अ) पुराव्याची नोंद
- ब) न्यायवैद्यकीय मानववंशशास्त्रज्ञ
- क) गुन्हा घटनास्थळ तपासनीस
- ड) समन्स
- इ) न्यायवैद्यकीय शोध श्वान

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2085

[Total No. of Pages : 4

[6364]-98

LL.B.

(Third Year of Three Years Law Course)

LO - 0908(D) : LAND LAWS - I

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each for 15 Marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each for 10 Marks.
- 3) Write three short notes from Part C. Each for 05 Marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Define 'Promoter'. What are the duties, functions and liabilities of Promoters under The Real Estate (Regulation and Development) Act, 2016?
- Q2)** Define 'Apartment' and elaborate the Rights, Duties, Liabilities, and Disabilities of Apartment Owners, Tenants, and Users under the Maharashtra Apartment Ownership Act, 1970.
- Q3)** "What are the duties specified in Sections 16(1)(h) and 17 of the Maharashtra Rent Control Act, 1999, regarding a landlords duty to repair premises? How does the process of recovery or possession for repairs operate within these legal provisions?"
- Q4)** Define Real Estate Agent and explain the functions of Real Estate Agent prescribed under The Real Estate (Regulation and Development) Act, 2016.
- Q5)** Write a detailed note on Content of Development Plan & its implementation given under The Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Discuss Landlord's duty to keep premises in good repairs and not to cut off or withhold essential supply or service given under the Maharashtra Rent Control Act, 1999.
- Q7)** Explore the objectives and application of The Maharashtra Ownership Flats Act, 1963, and elaborate the rights and duties of the Flat taker.
- Q8)** Explain in detail the procedure before the Real Estate Regulatory Authority provided under RERA.
- Q9)** Discuss the provisions relating to the powers and functions of the competent authority provided under the Maharashtra Rent Control Act, 1999.

PART - C

[3 × 5 = 15]

Q10) Write Short Notes (Any Three) :

- a) Definition of 'Flat' under MOFA
- b) Registration of real estate project
- c) Publication on website u/ RERA
- d) Development plan
- e) Special provisions for recover of possession by members of armed forces u/ MRC Act

Total No. of Questions : 10]

PC-2085

[6364]-98

LL.B.

(Third Year of Three Years Law Course)

LO - 0908(D) : जमीन कायदे - I

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येकी 15 गुण.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येकी 10 गुण.
 - 3) भाग-क मधील तीन टिपा लिहा. प्रत्येकी 5 गुण.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** 'प्रवर्तक' ची व्याख्या करा. स्थावर संपदा (नियमन आणि विकास) कायदा, 2016 अंतर्गत प्रवर्तकांची कर्तव्ये, कार्ये आणि दायित्वे काय आहेत ?
- प्रश्न 2)** 'वेश्म' परिभाषित करा आणि महाराष्ट्र वेश्म मालकी अधिनियम, 1970 अंतर्गत वेश्म मालक, भाडेकरू आणि वापरकर्त्यांचे हक्क, कर्तव्ये, दायित्वे आणि अक्षमता विस्तृत करा.
- प्रश्न 3)** महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण कायदा, 1999, कलम 16(1)(h) आणि 17 मध्ये जागा दुरुस्त करण्याच्या घरमालकाच्या कर्तव्याबाबत निर्दिष्ट कर्तव्ये कोणती आहेत ? या कायदेशीर तरतुदींमध्ये दुरुस्तीसाठी पुनप्राप्ती किंवा कब्जा देण्याची प्रक्रिया कशी चालते ?
- प्रश्न 4)** रिअल इस्टेट एजंटची व्याख्या करा आणि स्थावर संपदा (नियमन आणि विकास) कायदा, 2016 अंतर्गत विहित केलेल्या रिअल इस्टेट एजंटची कार्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5)** महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगररचना अधिनियम, 1966 अंतर्गत दिलेल्या विकास आराखड्याची घटक आणि त्याची अंमलबजावणी यावर तपशीलवार नोंद लिहा.

- प्रश्न 6)** महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण अधिनियम, 1999 अंतर्गत जागा चांगल्या दुरूस्तीमध्ये ठेवणे आणि अत्यावश्यक पुरवठा किंवा सेवा खंडित किंवा रोखू नये या घरमालकाच्या कर्तव्यावर चर्चा करा.
- प्रश्न 7)** महाराष्ट्र मालकी सदनिका अधिनियम, 1963 ची उद्दिष्टे आणि अनुप्रयोग चर्चा करा आणि सदनिका घेणाऱ्याचे अधिकार आणि कर्तव्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8)** स्थावर संपदा (नियमन आणि विकास) कायदा, 2016 अंतर्गत प्रदान केलेल्या स्थावर संपदा नियामक प्राधिकरणासमोर प्रक्रिया तपशीलवार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 9)** महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण अधिनियम, 1999 अंतर्गत प्रदान केलेल्या सक्षम प्राधिकरणाच्या अधिकार आणि कार्यांशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.

- प्रश्न 10)** लहान टिपा लिहा (कोणत्याही तीन)
- अ) MOFA अंतर्गत 'सदनिका (फ्लॅट)' ची व्याख्या
 - ब) रिअल इस्टेट प्रकल्पाची नोंदणी
 - क) रेरा अंतर्गत संकेतस्थळावर प्रकाशन
 - ड) विकास आराखडा
 - इ) महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण अधिनियम, 1999 अंतर्गत सशस्त्र दलाच्या सदस्यांना कब्जा परत मिळवण्यासाठी विशेष तरतुदी

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2086

[Total No. of Pages : 4

[6364]-99

LL.B. - III

(Third Year of Three Years Law Course)

LO-0909(E) : INTERNATIONAL LAW ON AIR, SPACE AND SEA
(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from part B. Each question in part B is for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from part C. Each question in part C is for 5 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Critically Discuss the Concept of Sovereignty vis-a-vis freedom of Air over Air Space with reference to Case Laws.
- Q2)** Critically Evaluate the provisions of The Aircraft act, 1934 in the context of recent technological developments.
- Q3)** Discuss in Detail the Provisions relating to Space Treaty, 1967.
- Q4)** Discuss different kinds of Sea recognized by International Law.
- Q5)** Explain the Role of International and Intergovernmental organizations function in the area of space activity.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Discuss the Salient features of Warsaw Convention, 1929.
- Q7)** Explain the importance and significance of Domestic Air Law.
- Q8)** Discuss the Salient features of Paris Convention relating to Air Navigation.
- Q9)** Explain the Role of International Civil Aviation Organization.

PART - C

Q10) Write a short notes (any three) :

[3 × 5 = 15]

- a) Exclusive Economic Zone
- b) The Liability Convention, 1975
- c) Indian Space Research Organization
- d) Territorial Sea
- e) The Aircraft Rules, 1937

Total No. of Questions : 10]

PC-2086

[6364]-99

LL.B. - III

(Third Year of Three Years Law Course)

LO-0909(E) : INTERNATIONAL LAW ON AIR, SPACE AND SEA

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
- 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.
-

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) हवाई हद्दीवरील राष्ट्रांचे स्वतंत्र आणि सार्वभौम राष्ट्र संकल्पना टीकात्मक दृष्टिकोनातून विशद करून न्यायनिवाड्यांचा संदर्भ द्या.
- प्रश्न 2) विमान कायदा 1934 च्या तरतुदींचे अलीकडी काळात झालेल्या तांत्रिक विकासाच्या दृष्टिकोनातून टीकात्मक विश्लेषण करा.
- प्रश्न 3) अंतराळ कारारनामा 1967 मधील तरतुदींचा सखोल उद्घापोह करून चर्चा करा.
- प्रश्न 4) आंतरराष्ट्रीय कायद्याने मान्यता दिलेल्या विविध समुद्राच्या प्रकारची चर्चा करा.
- प्रश्न 5) आंतरराष्ट्रीय तसेच स्थानिक अंतराळ संघटनांची अंतराळामध्ये होणाऱ्या उपक्रमाबाबत भूमिका स्पष्ट करा.

- प्रश्न 6)** वॉरसाव करारनामा 1929 च्या ठळक वैशिष्ट्यांचे विवेचन करा.
- प्रश्न 7)** स्थानिक हवाई कायद्याचे महत्व आणि भूमिका विशद करा.
- प्रश्न 8)** हवाई वाहतुकी संदर्भातील पॅरिस करारनाम्याचे ठळक वैशिष्ट्ये विशद करा.
- प्रश्न 9)** आंतराष्ट्रीय नागरी हवाई वाहतूक संघटनेचे कार्य विशद करा.

भाग - क

- प्रश्न 10)** टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) : **[3 × 5 = 15]**
- अ) एक्सकॅलुसिव्ह इकॉनॉमीक झोन
- ब) अंतराष्ट्रीय जबाबदारी चा करारनामा, 1975
- क) भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था
- ड) प्रादेशिक समुद्र
- इ) विमान नियमावली 1937

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2087

[Total No. of Pages : 4

[6364]-101

LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LC - 1001 : THE CRIMINAL PROCEDURE CODE

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any Three questions from Part A. Each question carry 15 marks.*
- 2) *Answer any Two questions from Part B. Each question carry 10 marks.*
- 3) *Answer question no. 10 from Part C as directed. Question No. 10 is for 15 marks.*

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Explain the provisions relating to arrest without warrant by the private person under Criminal Procedure Code 1973.
- Q2)** Explain the provision relating to jurisdiction of criminal courts under Criminal Procedure Code.
- Q3)** Explain briefly the provisions relating to production of things under Criminal Procedure Code 1973.
- Q4)** Explain the provisions relating to Trial of Summons cases by the Magistrate under Criminal Procedure Code 1973.
- Q5)** Explain the provisions relating to maintenance of wife under Criminal Procedure Code 1973.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Describe the provisions relating to judgment under Criminal Procedure Code 1973.
- Q7)** What is an anticipatory bail? Explain when can avail anticipatory bail under Criminal Procedure Code.
- Q8)** Explain briefly the provisions relating to Appeals under Criminal Procedure Code 1973.
- Q9)** Explain the provisions relating to trial before the Court of Session under Criminal Procedure-Code 1973.

PART - C

[3 × 5 = 15]

Q10) Write a notes on any Three :

- a) Warrant cases
- b) Summary trial
- c) Framing of charges
- d) Search and seizure
- e) Cognisable offences

Total No. of Questions : 10]

PC-2087

[6364]-101

LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LC - 1001 : फौजदारी प्रक्रिया संहिता

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
- 3) निर्देशानुसार भाग-‘क’ मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** फौजदारी प्रक्रिया संहिता 1973 अंतर्गत खाजगी व्यक्तीकडून वॉरंटशिवाय अटक करण्यासंबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2)** फौजदारी प्रक्रिया संहितेच्या अंतर्गत फौजदारी न्यायालयांच्या अधिकारक्षेत्राशी संबंधित तरतूद स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3)** फौजदारी प्रक्रिया संहिता 1973 अंतर्गत (न्यायालयामध्ये) वस्तुंच्या सादरीकरणा संबंधित तरतुदी थोडक्यात स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4)** फौजदारी प्रक्रिया संहिता 1973 अंतर्गत दंडाधिकाऱ्यांकडून चालविल्या जाणाऱ्या समन्स प्रकरणांच्या खटल्याशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5)** फौजदारी प्रक्रिया संहिता 1973 अंतर्गत पत्नीच्या पालनपोषणासंबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6)** फौजदारी प्रक्रिया संहिता 1973 अंतर्गत निफालाशी संबंधित तरतुदींचे वर्णन करा.
- प्रश्न 7)** अटकपूर्व जामीन म्हणजे काय? फौजदारी प्रक्रिया संहिता अंतर्गत अटकपूर्व जामीन कधी मिळू शकतो ते स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8)** फौजदारी प्रक्रिया संहिता 1973 अंतर्गत अपीलांशी संबंधित तरतुदी थोडक्यात स्पष्ट करा.
- प्रश्न 9)** फौजदारी प्रक्रिया संहिता 1973 अंतर्गत सत्र न्यायालयासमोर चालविल्या जाणाऱ्या खटल्याशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

भाग - क

[3 × 5 = 15]

- प्रश्न 10)** कोणत्याही तीन वर एक टीप लिहा.
- अ) वॉरंट प्रकरणे
 - ब) समरी ट्रायल
 - क) दोषारोप मांडणी
 - ड) शोध आणि जप्ती
 - इ) दखलपात्र गुन्हे

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2088

[Total No. of Pages : 4

[6364]-102

LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LC - 1002 : ADMINISTRATIVE LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A. is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.
- 4) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

Q1) Discuss the role of administrative law in modern democracies.

Q2) Explain the Judicial Control over administrative tribunals and quasi-judicial bodies.

Q3) Explain the nature, function and scope of Lokpal in India.

Q4) Explain the powers of 'Commission' under the Commissions of Inquiry Act, 1952.

Q5) What do you mean by Delegated Legislation? Explain the Safeguards on delegated legislation with the help of appropriate examples.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Explain the term 'Rule of Law'. Discuss its importance in the field of Administrative Law.
- Q7)** Discuss the nature and scope of the 'Right to Information' provided under the Right to Information Act, 2005. With the help of relevant judicial decisions.
- Q8)** Discuss the judicial control of Administrative Action through Writs.
- Q9)** Elucidate the concept of Government's Contractual liability with the help of relevant Case Laws.

PART - C

[3 × 5 = 15]

Q10) Write short notes on : (Any Three)

- a) Court privileges in legal proceedings
- b) Doctrine of Excessive delegation
- c) Tortious Liability of State
- d) Writ of Habeas Corpus
- e) Ombudsman

Total No. of Questions : 10]

PC-2088

[6364]-102

LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LC - 1002 : प्रशासकीय कायदा

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
- 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.
- 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

प्रश्न 1) आधुनिक लोकशाहीतील प्रशासकीय कायद्याच्या भूमिकेची चर्चा करा.

प्रश्न 2) प्रशासकीय न्यायाधिकरणे आणि अर्धन्यायिक संस्थांवरील न्यायिक नियंत्रणाचे स्पष्टीकरण द्या.

प्रश्न 3) भारतातील लोकपालचे स्वरूप, कार्य आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) चौकशी आयोग कायदा, 1952 अंतर्गत 'आयोग' चे अधिकार स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) प्रत्यायोजित कायदे म्हणजे काय? नियुक्त केलेल्या कायद्यावरील सुरक्ष उपाय योग्य उदाहरणांच्या मदतीने स्पष्ट करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6)** 'कायद्याचे राज्य' ही संज्ञा स्पष्ट करा. प्रशासकीय कायद्याच्या क्षेत्रात त्याच्या महत्त्वावर चर्चा करा.
- प्रश्न 7)** माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 अंतर्गत प्रदान केलेल्या 'माहितीचा अधिकार' चे स्वरूप आणि व्याप्ती संबंधित न्यायिक निर्णयांच्या मदतीने चर्चा करा.
- प्रश्न 8)** प्रशासकीय कारवाईच्या न्यायिक नियंत्रणाची लेखी माध्यमातून चर्चा करा.
- प्रश्न 9)** संबंधित प्रकरण कायद्यांच्या मदतीने सरकारच्या कंत्राटी दायित्वाची संकल्पना स्पष्ट करा.

भाग - क

[3 × 5 = 15]

- प्रश्न 10)** टिपा लिहा. (कोणतेही तीन)
- अ) कायदेशीर कार्यवाहीतील न्यायालयीन विशेषाधिकार
 - ब) अतिरीक्त प्रतिनिधीमंडळाचा सिद्धांत
 - क) राज्याची यातनापूर्ण जबाबदारी
 - ड) हेबियस कॉर्पसचे लेखन
 - इ) लोकपाल यावर छोटी टीप लिहा.

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2089

[Total No. of Pages : 4

[6364]-103

LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LC - 1003 : COMPANY LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any Three questions from Part A. Each question in Part A carries 15 marks.*
- 2) *Answer any Two questions from Part B. Each question in Part B carries 10 marks.*
- 3) *Answer questions no. 10 from Part C as directed. Each question in Part C carries 5 marks.*

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Explain the types of Companies. Elaborate the rights and privileges of a Private Company under the Companies Act, 2013.
- Q2)** What are different types of share capital that a company can issue? What are the requirements for issuing shares with differential voting rights?
- Q3)** What is Lifting of Corporate Veil? State the statutory provisions under which Corporate Veil may be lifted.
- Q4)** Discuss in detail the provisions relating to appointment, types and removal of Director of the Company.
- Q5)** Analyse the diverse types of meetings within a corporate framework, and assess the essential criteria for a meeting's validity, supported by pertinent case laws and illustrations.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Explain the Composition and Powers of National Company Law Tribunal.
- Q7)** What is the doctrine of 'Indoor Management'? Discuss the exceptions to Indoor Management.
- Q8)** Explain in detail the statutory duties of a director of a company.
- Q9)** Explain the provisions relating to Auditor under the Companies Act 2013

PART - C

[3 × 5 = 15]

Q10) Write short notes on any three.

- a) Corporate Social Responsibility
- b) Winding Up
- c) Memorandum of Association
- d) Kinds of Prospectus
- e) Debentures and Bonds

Total No. of Questions : 10]

PC-2089

[6364]-103

LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LC - 1003 : COMPANY LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
- 3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** कंपन्यांचे प्रकार स्पष्ट करा. कंपनी कायदा, 2013 अंतर्गत खाजगी कंपनीचे अधिकार आणि विशेषाधिकार विस्तृत करा.
- प्रश्न 2)** कंपनी जारी करू शकणारे विविध प्रकारचे शेअर भांडवल कोणते आहे? विभेदक मतदान अधिकारांसह समभाग जारी करण्यासाठी कोणत्या आवश्यकता आहेत?
- प्रश्न 3)** कॉर्पोरेट बुरखा उचलणे म्हणजे काय? वैधानिक तरतुदी सांगा ज्या अंतर्गत कॉर्पोरेट बुरखा उचलला जाऊ शकतो.
- प्रश्न 4)** कंपनीच्या संचालकाची नियुक्ती, प्रकार आणि काढून टाकणे यासंबंधीच्या तरतुदींची तपशीलवार चर्चा करा.
- प्रश्न 5)** कॉर्पोरेट फ्रेमवर्कमध्ये विविध प्रकारच्या मीटिंगचे विश्लेषण करा आणि संबंधित केस कायदे आणि उदाहरणांद्वारे समर्थित, बैठकीच्या वैधतेसाठी आवश्यक निकषांचे मूल्यांकन करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6)** राष्ट्रीय कंपनी कायदा न्यायाधिकरणाची रचना आणि अधिकार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 7)** 'इनडोअर मॅनेजमेंट'चा सिद्धांत काय आहे? इनडोअर मॅनेजमेंटच्या अपवादांची चर्चा करा.
- प्रश्न 8)** कंपनीच्या संचालकाची वैधानिक कर्तव्ये तपशीलवार सांगा.
- प्रश्न 9)** कंपनी कायदा 2013 अंतर्गत ऑडिटरशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

भाग - क

[3 × 5 = 15]

- प्रश्न 10)** कोणत्याही तीनवर लहान नोट्स लिहा.
- अ) व्यवसाईक सामाजिक जबाबदारी
 - ब) वाइंडिंग अप
 - क) मेमोरँडम ऑफ असोसिएशन
 - ड) प्रॉस्पेक्टसचे प्रकार
 - इ) डिबेंचर्स आणि बॉन्ड्स

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC2090

[Total No. of Pages : 4

[6364]-104

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LO 1005 : (A) ELECTION LAW

(2017 Pattern) (Semester -VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each for 15 Marks.*
- 2) Answer any two questions from Part B. Each for 10 Marks.*
- 3) Write three short notes from Part C. Each for 05 Marks.*

PART-A

[3×15=45]

Q1) Explain the powers and functions of the 'Delimitation Commission.'

Q2) Explain the ambit of Article 329 in the light of Judicial Pronouncement of 'Mohinder Singh Gill v. Chief Election Commissioner'

Q3) Explain statutory provisions pertaining to preparation and revision of Electoral Roll. What is the procedure relating to claims and objections of the electoral roll?

Q4) Elaborate the concept of representation and participation of people and explain the significance of election in a democratic system.

Q5) Explain constitutional and statutory provisions relating to election to the house of people and the Council of States.

P.T.O.

PART-B

[2×10=20]

- Q6)** Discuss in detail various Electoral Reforms with special reference to reforms relating to disqualifications attached due to Office of Profit as well as reforms pertaining to transparency in election process in India in the light of judicial pronouncement.
- Q7)** Write a detailed note on the Model Code of Conduct.
- Q8)** Explain the objectives of The Election Symbols (Reservation and allotment) Order, 1968 and discuss the role of the election commission in the allotment of election symbols and dispute regarding the election symbols.
- Q9)** Explain the procedure with respect to postal ballot provided under The Conduct of Election Rules, 1961

PART-C

Q10) Write Short Notes (Any Three)

[3×5=15]

- a) Election Commission
- b) Setting aside Elections
- c) Claims & objections of Electoral Roll
- d) Disclosure of information by candidates
- e) Election of Vice President

Total No. of Questions : 10]

PC2090

[6364]-104

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LO 1005 : (A) ELECTION LAW

(2017 Pattern) (Semester -VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 80]

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येकी 15 गुण
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येकी 10 गुण
 - 3) भाग-क मधील तीन टिपा लिहा. प्रत्येकी 05 गुण

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) 'परिसीमन आयोग' चे अधिकार आणि कार्ये स्पष्ट करा.

प्र.2) 'मोहिंदर सिंग गिल विरुद्ध मुख्य निवडणूक आयुक्त' च्या न्यायिक निर्णयाच्या प्रकाशात कलम 329 स्पष्ट करा.

प्र.3) मतदार यादी तयार करणे आणि पुनपरिक्षण करण्यासंबंधीच्या वैधानिक तरतुदी स्पष्ट करा. मतदार यादीतील दावे आणि हरकतींशी संबंधित प्रक्रिया काय आहे?

प्र.4) लोकप्रतिनिधी आणि सहभागाची संकल्पना विस्तृत करा आणि लोकशाही व्यवस्थेत निवडणुकीचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.5) लोकसभा आणि राज्यसभा निवडणुकीशी संबंधित घटनात्मक आणि वैधानिक तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.6) न्यायिक निर्णयाच्या प्रकाशात भारतातील निवडणूक प्रक्रियेतील पारदर्शकतेची संबंधित सुधारणा तसेच लाभाच्या कार्यालयामुळे झालेल्या अपात्रतेची संबंधित सुधारणांच्या विशेष संदर्भात विविध निवडणूक सुधारणांची तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.7) आदर्श आचार संहितेवर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.8) निवडणूक चिन्हे (आरक्षण आणि वाटप) ऑर्डर, 1968 ची उद्दिष्टे स्पष्ट करा आणि निवडणूक चिन्हांच्या वाटपातील निवडणूक आयोगाची भूमिका आणि निवडणूक चिन्हासंबंधीच्या वादावर चर्चा करा.

प्र.9) निवडणूक आचार नियम, 1961 अंतर्गत प्रदान केलेल्या पोस्टल मतपत्रिकेच्या संदर्भात कार्यपद्धती स्पष्ट करा.

भाग-क

प्र.10) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[3×5=15]

- अ) निवडणूक आयोग
- ब) निवडणुका बाजूला ठेवून
- क) निवडणुकीचे दावे आणि आक्षेप
- ड) उमेदवारांकडून माहितीचे प्रकटीकरण
- इ) उपराष्ट्रपती निवडणूक

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC2091

[Total No. of Pages : 4

[6364]-105

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LO 1006 (B) : BANKRUPTCY AND INSOLVENCY LAW

(2017 Pattern) (Semester -VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in part - A is for 15 Marks.*
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in part - B is for 10 Marks.*
- 3) Answer three questions from Part C. Each questions in part - C is for 05 Marks.*

PART-A

[3×15=45]

- Q1)** Explain the concept 'corporate debtor' and 'financial creditor'. Discuss the provisions of corporate insolvency resolution process under the Insolvency and Bankruptcy Code, 2016.
- Q2)** Discuss in detail functions of adjudicating authority under section 33 of the Insolvency and Bankruptcy Code, 2016 if the adjudicating authority does not receive resolution plan under section 30 or rejects the resolution plan?
- Q3)** Discuss the provisions relating to offences and penalties for contravention of the provisions of Insolvency and Bankruptcy Code, 2016 by the debtor and creditor.
- Q4)** Discuss the adjudicating authorities under the Insolvency and Bankruptcy Code, 2016 for Individuals and Partnership firms.
- Q5)** Explain the historical perspective of insolvency and bankruptcy laws in India and discuss the need, object, and application of the Code.

P.T.O.

PART-B

[2×10=20]

- Q6)** Explain the Insolvency and Bankruptcy Code vis - á vis The Companies Act, 2013 in detail.
- Q7)** Discuss the Asian Development Bank Principles of Corporate Rescue and Rehabilitation.
- Q8)** Discuss the constitution of Insolvency and bankruptcy Board in India? Explain powers and functions of Board under the Insolvency and Bankruptcy Code, 2016.
- Q9)** Elaborate the provisions related to the administration and distribution of the estate of the Bankrupt.

PART-C

[3×5=15]

Q10) Write Short Notes on (Any Three)

- a) Moratorium
- b) Utility services
- c) UNCITRAL Model on Cross Border Insolvency
- d) Fast Track Insolvency Resolution Process
- e) Appeals

Total No. of Questions : 10]

PC2091

[6364]-105

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LO 1006 (B) : BANKRUPTCY AND INSOLVENCY LAW

(2017 Pattern) (Semester -VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 80]

- सूचना :-
- 1) उत्तर द्या भाग-अ मधील कोणतेही तीन प्रश्न. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
 - 2) उत्तर द्या भाग-ब मधील कोणतेही दोन प्रश्न. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
 - 3) उत्तर द्या भाग-क मधील कोणतेही तीन प्रश्न. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3×15=45]

प्र.1) 'कॉर्पोरेट कर्जदार' आणि 'आर्थिक कर्जदार' या संकल्पना स्पष्ट करा. दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी संहिता, 2016 अंतर्गत कॉर्पोरेट दिवाळखोरी निराकरण प्रक्रियेच्या तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.2) जर निर्णय करणाऱ्या अधिकाऱ्याला कलम 30 अंतर्गत रिझोल्यूशन प्लॅन मिळत नसेल किंवा रिझोल्यूशन प्लॅन नाकारला असेल तर 'दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी संहिता, 2016' च्या कलम 33 अंतर्गत निर्णय घेणाऱ्या अधिकाऱ्याच्या कार्याची तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.3) कर्जदार आणि कर्जदार यांच्याकडून दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी संहिता, 2016 च्या तरतुदींचे उल्लंघन केल्याबद्दल गुन्हे आणि दंड यांच्याशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.4) व्यक्ती आणि भागीदारी फर्मसाठी दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी संहिता, 2016 अंतर्गत निर्णय घेणाऱ्या अधिकाऱ्यांची चर्चा करा.

प्र.5) भारतातील दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी कायद्यांचा ऐतिहासिक दृष्टीकोन समजावून सांगा आणि संहितेची गरज, वस्तु आणि वापर यावर चर्चा करा.

प्र.6) दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी संहिता आणि कंपनी कायदा, 2013 चे तपशीलवार वर्णन करा.

प्र.7) कॉर्पोरेट बचाव आणि पुनर्वसनाच्या आशियाई विकास बँकेच्या तत्वांची चर्चा करा.

प्र.8) भारतातील दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी मंडळाच्या घटनेची चर्चा करा. दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी संहिता, 2016 अंतर्गत मंडळाचे अधिकार आणि कार्ये स्पष्ट करा.

प्र.9) दिवाळखोरांच्या इस्टेटचे प्रशासन आणि वितरणाशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

भाग - क

प्र.10) कोणत्याही तीनवर लहान नोट्स लिहा :

[3×5=15]

- अ) अधिस्थगन
- ब) उपयुक्तता सेवा
- क) क्रॉस बॉर्डर दिवाळखोरीवर UNCITRAL मॉडेल
- ड) फास्ट ट्रॅक दिवाळखोरी निराकरण प्रक्रिया
- इ) अपील

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC2092

[Total No. of Pages : 4

[6364]-106

T.Y.LL.B. (Three Year Course)

LO-1007: COMPARATIVE CRIMINAL JUSTICE SYSTEM

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.*
- 2) Answer any two questions from part B. Each question in part B is for 10 marks.*
- 3) Answer any three questions from part C. Each question in part C is for 5 marks.*

PART - A

(Attempt Any Three)

[3×15=45]

Q1) What is the difference between comparative and International Criminal Justice system?

Q2) What are the main components of criminal Justice system? Explain impact of criminal justice system on Indian criminal law?

Q3) Explain the meaning and significance of Comparative Criminal justice.

Q4) Provide an overview of the impact of International Criminal Justice on the Comparative Criminal Justice System.

Q5) What is Zero tolerance policing? How does it differ from other police strategies?

P.T.O.

PART - B

(Attempt Any Two)

[2×10=20]

Q6) Is death penalty legal in the USA and UK. Explain.

Q7) Explain in detail International policing institutions.

Q8) Explain pre-trial justice and the role of magistrate custody in law and practice.

Q9) Write a Critical note on the Right of Victims in the Crime Control Model.

PART - C

Q10) Answer any Three of the following.

[3×5=15]

- a) Police Corruption.
- b) Rights of Victim in due process model.
- c) Community policing.
- d) Importance of comparative Government.
- e) English Jury.

Total No. of Questions : 10]

PC2092

[6364]-106

T.Y.LL.B. (Three Year Course)

LO-1007: COMPARATIVE CRIMINAL JUSTICE SYSTEM

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग -अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग -अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुण आहेत.
 - 2) भाग -ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग -ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुण आहेत.
 - 3) भाग -क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग -क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुण आहेत.
-

भाग - अ

(कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.)

[3×15=45]

प्र.1) तुलनात्मक आणि आंतरराष्ट्रीय गुन्हेगारी न्याय प्रणालीमध्ये काय फरक आहे?

प्र.2) फौजदारी न्याय प्रणालीचे मुख्य घटक कोणते आहेत? भारतीय फौजदारी कायद्यावर फौजदारी न्याय व्यवस्थेचा प्रभाव स्पष्ट करा.

प्र.3) तुलनात्मक फौजदारी न्यायाचा अर्थ आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.4) तुलनात्मक गुन्हेगारी न्याय प्रणालीवर आंतरराष्ट्रीय गुन्हेगारी न्यायाच्या प्रभावाचे विहंगावलोकन प्रदान करा.

प्र.5) झिरो टॉलरन्स पोलिसिंग म्हणजे काय? इतर पोलिस धोरणांपेक्षा ते वेगळे कसे आहे?

भाग - ब

(कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.)

[2×10=20]

प्र.6) यूएसए आणि यूकेमध्ये मृत्युदंड कायदेशीर आहे का? स्पष्ट करणे.

प्र.7) आंतरराष्ट्रीय पोलिसिंग संस्थांचे तपशीलवार वर्णन करते.

प्र.8) चाचणीपूर्व न्याय आणि कायदा आणि व्यवहारात दंडाधिकारी कोठडीची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.9) क्राईम कंट्रोल मॉडेलमधील पीडितांच्या हक्कावर एक गंभीर नोट लिहा.

भाग - क

प्र.10) खालीलपैकी कोणत्याही तीनची उत्तरे द्या.

[3×5=15]

- अ) पोलिसांचा भ्रष्टाचार
- ब) योग्य प्रक्रिया मॉडेलमध्ये बळीचे हक्क
- क) समुदाय पोलिसिंग
- ड) तुलनात्मक शासनाचे महत्त्व
- इ) इंग्रजी ज्युरी

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC2093

[Total No. of Pages : 4

[6364]-107

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LO 1008 (D) : LAND LAWS - II

(2017 Pattern) (Semester -VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.

PART-A

[3×15=45]

Q1) Who are the important Revenue officers in the state? What are their power and duties?

Q2) Explain the provisions relating to Boundary and Boundary Mark under the Maharashtra Land Revenue Code 1966?

Q3) Explain the provisions relating to landlord's rights to terminate the tenancy for personal cultivation.

Q4) What are the grounds for vesting of management of estate in State Government? Explain the provisions regarding management of estate held by landholder under Maharashtra Tenancy and Agricultural Lands Act 1948.

Q5) How the rate of assessment of land used for Non agriculture purpose are determined.' Which land are exempted from payment of assessment?

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

Q6) State the provisions relating to the 'Determination of Compensation and Appointment under the Maharashtra Agricultural Land (Ceiling on Holding) Act, 1961.

Q7) Write short notes with reference to Maharashtra Land Revenue Code (1966).

- a) Permission for non - agricultural use
- b) Duties of survey officers

Q8) What are the provisions of Appeal, Revision & Review application under the Bombay Tenancy & Agricultural Land Act, 1948?

Q9) Write short note with reference to Maharashtra Agricultural Land (Ceiling on Holding) Act, 1961.

- a) Classes of Land
- b) Family Unit

PART-C

Q10) Write Short Notes on. (Any Three)

[3×5=15]

- a) Encroachment on Land
- b) Crooked Boundaries
- c) Nistar Patrak
- d) Ceiling area
- e) Deemed tenants and Protected tenants

Total No. of Questions : 10]

PC2093

[6364]-107

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LO 1008 (D) : LAND LAWS - II

(2017 Pattern) (Semester -VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 80]

- सूचना :-
- 1) उत्तर द्या भाग-अ मधील कोणतेही तीन प्रश्न. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
 - 2) उत्तर द्या भाग-ब मधील कोणतेही दोन प्रश्न. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
 - 3) उत्तर द्या भाग-क मधील कोणतेही तीन प्रश्न. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3×15=45]

प्र.1) राज्यातील महत्त्वाचे महसूल अधिकारी कोण आहेत? त्यांची शक्ती आणि कर्तव्ये काय आहेत?

प्र.2) महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता 1966 अंतर्गत सीमा आणि सीमा चिन्हांशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.3) वैयक्तिक शेतीसाठी भाडेकरार संपुष्टात आणण्याच्या जमीनमालकाच्या अधिकारांशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.4) राज्य सरकारकडे इस्टेटचे व्यवस्थापन सोपवण्याची कोणती कारणे आहेत? महाराष्ट्र भाडेकरू व शेतजमीन अधिनियम 1948 अन्वये जमीनधारकाच्या ताब्यात असलेल्या इस्टेटच्या व्यवस्थापनाबाबतच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.5) बिगर शेती प्रयोजनासाठी वापरल्या जाणाऱ्या जमिनीचे मूल्यमापन दर कसे ठरवले जातात? कोणत्या जमिनीला मुल्यांकन भरण्यापासून सूट देण्यात आली आहे?

प्र.6) महाराष्ट्र शेतजमीन (होलिडिंगची कमाल मर्यादा) अधिनियम, 1961 अंतर्गत 'भरपाईचे निर्धारण आणि नियुक्ती' यासंबंधीच्या तरतुदी सांगा.

प्र.7) महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता 1966 च्या संदर्भात छोट्या नोंदी लिहा.

- अ) अकृषिक वापरासाठी परवानगी
- ब) सर्वेक्षण अधिकाऱ्यांची कर्तव्ये

प्र.8) मुंबई भाडेकरु आणि शेतजमीन कायदा, 1948 अंतर्गत अपील, पुनरावृत्ती आणि पुनरावलोकन अर्जाच्या तरतुदी काय आहेत ?

प्र.9) महाराष्ट्र शेतजमीन (होलिडिंगची कमाल मर्यादा) अधिनियम, 1961 च्या संदर्भात छोटी टीप लिहा.

- अ) जमिनीचे वर्ग
- ब) कुटुंब युनिट

भाग-क

प्र.10) कोणत्याही तीनवर लहान नोट्स लिहा :

[3×5=15]

- अ) जमिनीवर अतिक्रमण
- ब) कुटिल सीमा
- क) निस्तर पत्रक
- ड) कमाल मर्यादा क्षेत्र
- इ) डीमड भाडेकरु आणि संरक्षित भाडेकरु

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PC-2094

[Total No. of Pages : 4

[6364]-108

LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LO - 1009 : HUMANITARIAN AND REFUGEE LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the rights indicate full marks.*

PART - A

Attempt any Three questions. Each question carries 15 marks.[3 × 15 = 45]

- Q1)** Why International Humanitarian Law (IHL) is called as the law of armed conflict? Trace the historical development of International Humanitarian Law.
- Q2)** Who is a refugee? How refugees have been defined under various international documents?
- Q3)** How medical and religious personnel are protected under the Four Geneva Conventions of 1949 and their Additional Protocols of 1977?
- Q4)** What are the Grave Breaches of Geneva Conventions of 1949? How do they differ from war crimes?
- Q5)** What are the Constitutional and other laws applicable to refugees in India?

P.T.O.

PART - B

Attempt any Two questions. Each question carries 10 marks. [2 × 10 = 20]

- Q6)** Write a note on International Criminal tribunal for the Former Yugoslavia.
- Q7)** Why the International Committee of the Red Cross (ICRC) is considered as the 'Guardian of International Humanitarian Law'?
- Q8)** Explain in detail the principle of Non-Refoulement.
- Q9)** Explain in detail the concept of 'Asylum' who is an asylum seeker?

PART - C

Q10) Attempt any three Short notes. Each Question Carries 5 marks.

[3 × 5 = 15]

- a) Cyber Warfare.
- b) Family Unity of refugees.
- c) *Jus ad bellum and Jus in bello.*
- d) Non- Discrimination against Refugees.
- e) Common Article 3 to Geneva Conventions of 1949.

Total No. of Questions : 10]

PC-2094

[6364]-108

LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LO - 1009 : HUMANITARIAN AND REFUGEE LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील पूर्ण अंक दर्शवितात.

भाग - अ

कोणत्याही तीन प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्न 15 मार्कांसाठी

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** आंतरराष्ट्रीय मानवतावादी कायद्याला सशस्त्र संघर्षाचा कायदा असे का म्हणतात? आंतरराष्ट्रीय मानवतावादी कायद्याचा विकास कसा झाला ते स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2)** निर्वासित म्हणजे कोण? विविध आंतरराष्ट्रीय करारांखाली निर्वासितांची व्याख्या कश्या प्रकारे केली आहे ते स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3)** वैद्यकीय तसेच धार्मिक कर्मचाऱ्यांचे 1949 च्या चार जिनिव्हा करारानंतर्गत तसेच 1977 च्या अतिरिक्त संधी अंतर्गत कश्या प्रकारे संरक्षण केले गेले आहे ते विशद करा.
- प्रश्न 4)** 1949 च्या जिनिव्हा कराराचे गंभीर भंग कोणते? गंभीर भंग हे युद्ध गुन्हांपेक्षा कसे वेगळे आहेत?
- प्रश्न 5)** भारतात निर्वासितांना लागू असणाऱ्या संविधानाच्या तरतुदी तसेच इतर कायदे कोणते?

कोणत्याही 2 प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

- प्रश्न 6)** भूतपूर्व युगोस्लाव्हियाच्या आंतरराष्ट्रीय फौजदारी न्यायाधिकरणावर नोंद लिहा.
- प्रश्न 7)** आंतरराष्ट्रीय रेडक्रॉससंघटनेस 'आंतरराष्ट्रीय मानवतावादी कायद्याची रक्षक' असे का म्हटले जाते?
- प्रश्न 8)** नॉनरिफॉलमेंट संकल्पने बद्दल विस्ताराने माहिती द्या.
- प्रश्न 9)** आंतरराष्ट्रीय निर्वासितांच्या कायद्यांतर्गत 'आश्रय' संकल्पनेची माहिती द्या. आश्रय साधक कोणास म्हणले जाते?

भाग - क

प्रश्न 10) कोणत्याही 3 प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

[15]

- अ) सायबर युद्ध तंत्र
- ब) निर्वासितांची कौटुंबिक एकता
- क) जुसएँडबेलम आणि जूस इन बेलो
- ड) निर्वासितांना भेदभाव न करता दिलेली वागणूक
- इ) 1949 च्या जिनिव्हा करारांतील समान कलम 3

